

Klasik Türk Edebiyatında

MÜNAZARA

Sümerlerden Osmanlılara
Bitmeyen Tartışmaların Hikâyesi

ŞEYMA BENLİ

Bu PDF dokümanı, kitabın bir kısmını içermektedir.
DBY okurları için özel olarak oluşturulmuştur.

“dün” den öğrendiklerinle
“bugün”ü yaşamak
“yarın”ları aydınlatır.

“dün” den öğrendiklerinle
“bugün”ü yaşamak
“yarın”ları aydınlatır.

© 2021, DÜN BUGÜN YARIN YAYINLARI™

Tüm hakları saklıdır. Kaynak gösterilerek tanıtım amacıyla ve araştırma için yapılacak kısa alıntılar dışında, yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir şekilde kopya edilemez, elektronik ve mekanik yolla çoğaltılıp, yayımlanamaz ve dağıtılamaz.

DBY: 194
Edebiyat: 86

ISBN 978-605-7471-41-1
Sertifika No: 52315

Birinci Baskı:
İstanbul, 2021

Yazar:
Şeyma Benli

Editör:
Furkan Öztürk

Yayın Yönetmeni:
İrfan Güngörür

Sayfa Düzeni:
DBY Ajans

Baskı/Cilt:
Ego Kitap (Sertifika No: 51549)

KÜTÜPHANE BİLGİ KARTI / Library Cataloging-in-Publication Data (CIP)

Klasik Türk Edebiyatında Münazara: Sümerlerden Osmanlılara Bitmeyen

Tartışmaların Hikâyesi

Yazar: Şeyma Benli

İstanbul : DBY Yayınları, 2021.

445 s. ; 15,0 x 21,0 cm ___ (DBY Yayınları ; No. 194) ___ Dizin var

ISBN 978-605-7471-41-1

1- Edebiyat 2- Klasik Türk Edebiyatı 3- Münazara 4- Sümerler 5- Osmanlılar

Bu kitap, 26.03.2019 tarihinde İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türkiyat Araştırmaları ana bilim dalında Prof. Dr. Fikret TURAN danışmanlığında tamamlanan “Klasik Türk Edebiyatında Münazara” başlıklı doktora tezinin yeniden düzenlenmiş ve güncellenmiş hâlidir.

Klasik Türk Edebiyatında **MÜNAZARA**

Sümerlerden Osmanlılara
Bitmeyen Tartışmaların Hikâyesi

ŞEYMA BENLİ

DÜN BUGÜN YARIN YAYINLARI

Ankara Caddesi, Ünal Han No: 21/4

Cağaloğlu - Fatih / İstanbul

Tel.: +90 212 526 98 06

www.dby.com.tr • dby@dby.com.tr

“dün”den öğrendiklerinle
“bugün”ü yaşamak
“yarın”ları aydınlatır.

İçindekiler

Ön Söz	11
Giriş	15
1. Münazaranın Teorik Çerçevesi	23
1. Edebî Münazara	23
2. Mantık Biliminin Bir Alt Disiplini Olarak Münazara	27
3. Türkçe Bir Edebiyat Terimi Olarak Münazara	31
4. Edebî Eserlerde Münazara Kelimesinin Kullanım Alanları	33
5. Münazara ile İlişkili Kavramlar	35
6. Edebî Tür Nedir?	38
7. Münazara Edebî Bir Tür mü, Yoksa Tarz mıdır?	40
2. Dünya Edebiyatında Münazara	43
1. Antik Çağlarda Münazara: İlk Örnekler	46
1.1. Sümer Edebiyatında Münazara	46
1.2. Akad Edebiyatında Münazara	49
1.3. Antik Mısır Edebiyatında Münazara	51
1.4. Antik Yunan Edebiyatında Münazara	54
2. Doğu Edebiyatlarında Münazara	55
2.1. İbrani Edebiyatında Münazara	55
2.2. Süryani Edebiyatında Münazara	60
2.3. Arap Edebiyatında Münazara	62

2.4. İran Edebiyatında Münazara	68	4.5. Mustafa Muslihiddin'in (?) Dâfi'ü'l-Hüzn'ü.....	180
2.5. Ermeni Edebiyatında Münazara	75	4.6. Müellifi Meçhul Münâzara-i Mükeyyifât.....	182
2.6. Doğu Asya Edebiyatında Münazara.....	77	4.7. Nağzi'nin Kahve vü Bâde'si.....	190
3. Batı Edebiyatlarında Münazara	81	4.8. Vardarlı Fazlî'nin Mahzenü'l-Esrâr'ı	197
3.1. Latin Edebiyatında Münazara	81	4.9. Fedâî'nin Mübâhasa-i Bal u Bûze vü	
3.2. İspanyol Edebiyatında Münazara	84	Afyûn u Berş ü Bâde'si.....	208
3.3. İngiliz Edebiyatında Münazara.....	85	4.10. Müellifi Meçhul Münâzara-i Mükeyyifât.....	208
3.4. Fransız Edebiyatında Münazara.....	87	4.11. Müellifi Meçhul Letâif	212
3.5. Alman Edebiyatında Münazara.....	89	4.12. Sihhatî Çelebi'nin Mükeyyifât-ı Âlem'i.....	213
3. Klasik Türk Edebiyatında Münazara.....	93	4.13. Müellifi Meçhul Hikâyet-i Cem'iyet-i Mükeyyifât-ı Âlem ve	
1. İktidar Mücadelesi: Kılıç-Kalem Münazaraları.....	95	Mübâhase ve Mücâdele.....	219
1.1. Ahmedî'nin Kasîde fî Bahsi's-Seyf ve'l-Kalem'i.....	97	4.14. Müellifi Meçhul Hikâyât-ı Mükeyyifât-ı Âlem	222
1.2. Firdevsî-i Rûmî'nin Münâzara-i Seyf ü Kalem'i.....	101	4.15. Müellifi Meçhul Afyon Tiryakileri.....	225
1.3. Hızrî'nin Münâzara-i Tiğ ü Kalem'i.....	105	4.16. Mukayese ve Değerlendirme	227
1.4. Şabanzâde Mehmed Muhteşem'in		5. Yiyeceklerin Kavgası.....	237
Münâzara-i Tiğ ü Kalem'i.....	111	5.1. Müellifi Meçhul Hikâyet-i Ta'âmhâ.....	238
1.5. Cemâl Efendi'nin Muhâverât-ı Seyf ü Kalem'i.....	118	5.2. Müellifi Meçhul Sohbetü'l-Esmâr.....	238
1.6. Mehmed Bahâeddîn'in Münâzara-i Seyf bâ-Kalem'i	120	5.3. Müellifi Meçhul Mîve Ceng Kitabı.....	240
1.7. Mukayese ve Değerlendirme	123	5.4. Hamza Bereketzâde Niyazi'nin Hangi Meyve İyidir'i.....	240
2. Servet Münakaşası: Zengin-Fakir Münazaraları	126	6. Ekolojik Dengeler: İnsan-Hayvan, Hayvan-Hayvan ve	
2.1. Şeyyad Hamza'nın Dâsitân-ı Sultân Mahmûd'u	130	Tabiat Münazaraları	241
2.2. Alâî'nin Münâzara-i Dervîş ü Ganî'si.....	132	6.1. İnsan-Hayvan Münazaraları	241
2.3. Üsküdarlı Sâfî'nin Cidâl-i Sa'dî bâ-Müdde'îsi	137	6.1.1. Mahremî'nin Terceme-i Tarabü'l-Mecâlis'i.....	242
2.4. Mukayese ve Değerlendirme	140	6.1.2. Lâmi'î Çelebi'nin Şerefü'l-İnsân'ı.....	242
3. Cinsel Tercih Tartışması: Zennâre-Gulâmpâre Münazaraları	143	6.1.3. Müellifi Meçhul Mükâleme-i İnsân ve Hayvân.....	248
3.1. Gazâlî Deli Birâder'in Dâfi'ü'l-Gumûm ve		6.1.4. Mukayese ve Değerlendirme	250
Râfi'ü'l-Humûm'u	145	6.2. Hayvan-Hayvan Münazaraları	258
3.2. Sünbülzâde Vehbî'nin Şevk-engîz'i	147	6.2.1. Dervîş Şemsî'nin Deh Murg'u.....	258
3.3. Mukayese ve Değerlendirme	152	6.2.2. Filibeli Alâeddîn Ali Çelebi'nin Dâsitân-ı	
4. Keyifli Savaşlar: Keyif Verici Maddelerin Münazaraları.....	158	Tûtî vü Karga'sı.....	272
4.1. Yûsuf Emirî'nin Beng ü Çağır'ı.....	160	6.2.3. Nev'î'nin Münâzara-i Tûtî vü Zâğ'ı	277
4.2. Müellifi Meçhul Esrâr-nâme.....	162	6.2.4. Şerif Efendi'nin Münâzara-i Tûtî vü Zâğ'ı.....	286
4.3. Fuzûlî'nin Beng ü Bâde'si.....	166	6.2.5. Müellifi Meçhul At Birle Tivenin Sözleşkeni.....	287
4.4. Nidâî el-Ankaravî'nin Mübâhasât-ı Mükeyyifât'ı.....	176	6.2.6. Mukayese ve Değerlendirme	288
		6.3. Tabiat Münazaraları	292
		6.3.1. Dîvânü Lugâti't-Türk'teki Yaz-Kış Münazarası	292

6.3.2. Lâmi'î'nin Münâzara-i Sultân-ı	
Bahâr bâ-Şehriyâr-ı Şitâ'sı.....	295
6.3.3. Fasîh Ahmed Dede'nin Münâzara-i Rûz u Şeb'i.....	300
7. Soyut Tartışmalar	304
7.1. Yûsuf b. Abdüllatif'in Münâzara-i	
Ehl-i Memleketi'l-İnsânî'si.....	305
7.2. Zillî'nin Menâkıb-ı Dil ü Cân'ı	315
7.3. İbrahim Şânî'nin Gülşen-i Efkâr'ı.....	319
7.4. Veysi'nin Şehâdetnâme'si.....	325
7.5. Emin Hilmi'nin Muhâkeme-i Ye's ü Emel'i.....	328
7.6. Şukûhî'nin Münâzara-yı Akl ü Aşk'ı.....	330
7.7. Receb Vahyî'nin Münâzara-i Nefs ü Rûh'u	330
8. Diğer Münazaralar	331
8.1. Ahmed Yesevî'nin Cennet ile Cehennem Münazarası	331
8.2. Ahmedî'nin Telli Sazlar Atışması.....	332
8.3. Yakînî'nin Ok-Yayning Münazarası	337
8.4. Nev'îzâde Atâyî'nin Münâzara-i Zen-i Fesâhat-güftâr bâ	
Şevher-civân-ı Belâgat-girdâr'ı.....	339
8.5. Fasîh Ahmed Dede'nin Gül ü Mül'ü	343
8.6. Şeyh Mehmed Vâni el-Mevlevî'nin Münâzara-i Fukarâ'sı.....	348
8.7. Sâlim'in Fuzûlî'den Muhâvere-i Rind ü Zâhid Çevirisi	353
8.8. Celîlî'nin Mehek-nâme'si.....	358
8.9. Receb Vahyî'nin Münâzara-i Azâ-yı Beşer'i.....	361
9. Kayıp Münazaralar	363
10. Türkçe Edebî Münazaraların Genel Özellikleri	366
10.1. Münazaraların Mahiyeti	366
10.2. Hakemlerin Özellikleri	371
10.3. Münazaraların Şekil Özellikleri.....	375
10.4. Yüzyıllara Göre Münazaralar.....	377
Sonuç	381
Ek: Muhâvere-i Seyf ü Kalem ve Modern Türkçeye Çevirisi	385
Kaynakça	401
Dizin	433

Ön Söz

Klasik Türk edebiyatı sahasında yapılan çalışmaların önemli bir kısmını metin neşri ve incelemeleri oluşturmaktadır. Bu çalışmanın konusu olan münazara türünde eserler üzerinde de şimdiye kadar pek çok çalışma yapılmış ve yapılmaya da devam edilmektedir. Ancak bu çalışmalar çoğunlukla münferit düzeyde kalmakta, bütün eserleri kapsayacak bir değerlendirme sunmamaktadır. Klasik Türk edebiyatı sahasında yapılan metin neşri çalışmalarının karşılaştırmalı bir metotla incelemenin yeni bakış açıları kazandıracağı düşüncesinden hareketle münazaraları bu bağlamda çalışmaya karar verdim. İslâmiyet'in kabulünün ardından verilen ilk eserlerden Osmanlı Devleti'nin son yıllarına kadar klasik usûlde yazılmış bütün eserleri, tespit edebildiğim ölçüde incelemeye dahil ettim. Bu eserlerin tespitinde, konuyla ilgili bugüne değin yapılmış çalışmaların yanı sıra pek çok katalogdan da istifade ettim. Ancak kataloglara girmeyen, yanlış kaydedilen veya mecmualar arasında kalmış, bu sebeple göremediğim eserler de mutlaka vardır. Bu hususta mazur görülmeyi umuyorum.

İlk bölümde edebiyat ve mantık biliminde münazara konusunu ele alıp münazaranın bir tür mü yoksa bir tarz mı olduğunu tartıştım. İkinci bölümde dünya edebiyatında kaleme alınmış münazaraları kısaca tanıttım. Üçüncü ve son bölümde ise Türk edebiyatındaki

münazaraların her birinin özetini verip aynı konulu eserleri birbirleriyle mukayese ettim ve eserleri ortaya çıkaran siyasi, toplumsal, kültürel ve dini arka planların izini sürdüm. Bu nedenle elinizdeki çalışma, sadece klasik Türk edebiyatı araştırmacıları için değil, edebiyat teorisi, karşılaştırmalı edebiyat, dünya edebiyatı, Osmanlı siyaset ve tasavvuf düşüncesi, sosyal ve kültürel tarihi ve ekoeleştirme alanında çalışan araştırmacılar için de çeşitli düzeylerde veri sunabilecek mahiyettedir.

Bu çalışma 26.03.2019'da savunduğum İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türkiyat Araştırmaları ana bilim dalında Prof. Dr. Fikret Turan'ın danışmanlığında "Klasik Türk Edebiyatında Münazara" başlıklı doktora tezimin kitaplaşmış hâlidir. Tezden kitaba dönüşüm sürecinde yapılan değişikliklere geçmeden önce tezin ortaya çıkmasında ve tashih edilmesinde katkıları olarak değerli hocalarımı anmak isterim. Her şeyden önce, tez önerimi okuyup danışmanlığımı üstlenen, önerdiği kaynaklarla ve yaptığı yönlendirmelerle ufku açan, her zaman nazik ve anlayışlı davranan danışmanım Prof. Dr. Fikret Turan'a gönülden teşekkür ederim. Onun öğrencisi olma saadetine erdiğim için kendimi şanslı addediyorum. Tez jürimde bulunarak tezimi okuyup tashih ve önerilerde bulunan Prof. Dr. Abid Nazar Mahdum, Doç. Dr. Dursun Ali Tökel, Doç. Dr. Ahmet Karataş ve Dr. Öğretim Üyesi Muhammed Emin Yıldızlı'ya da ayrıca şükran borçluyum.

Tez yazım aşamasında başka değerli akademisyenler ile de çalışmam hakkında konuşma veya yazışma fırsatı buldum. Öncelikle büyük bir yardımseverlik ve cömertlikle Farsçadan yaptığı yayımlanmamış bir çevirisini bana gönderen ve ayrıca eser üzerinde müzakerede bulunma özverisini gösteren Prof. Dr. Ahmet İçli'ye çok teşekkür ederim. Münazara konusuyla ilgili fikir alışverişinde bulunduğum Prof. Dr. Mehmet Fatih Köksal, Prof. Dr. Ahmet Tanyıldız, Prof. Dr. Sadık Yazar ve Doç. Dr. Abdulkadir Erkal'a, çalışmalarını benimle paylaşan Doç. Dr. Ferudun Hakan Özkan ve Doç. Dr. Erhan Çapraz'a, münazaralarla ilgili bir makale yazdığımı tezimin bitmesine yakın bir

zamanda öğrendiğim, basım aşamasında bulunduğu hâlde çalışmasını istifademe sunan Prof. Dr. Hatice Aynur'a teşekkürü bir borç bilirim.

Çalışmamın esas unsurlarını teşkil eden münazara metinlerine veya ilgili çalışmalara ulaşma konusunda da değerli araştırmacıların yardımlarını gördüm. Bu bağlamda yurtdışındaki kaynakları temin etmemde büyük yardımları dokunan Dr. Tarık Abdülcelil, doktora öğrencileri Ahmet Tahir Nur ve Ümmügülsüm Kurukol ile Oya Korhan'a; Almanca, Fransızca ve Farsça kaynaklarda ihtiyaç duyduğum kısımları benim için tercüme eden Hüseyin Benli, Yavuz Zülfikaroğlu, Ali Hasar ve Musa Elmas'a; koleksiyonlarından yararlandığım Topkapı Sarayı Müzesi, Süleymaniye ve Bursa İnebey Yazma Eser Kütüphaneleri, Malatya İnönü Üniversitesi Kütüphanesi ve çalışmamın büyük bölümünü çatısı altında yazdığım İSAM Kütüphanesi'nin son derece ilgili ve yardımsever çalışanlarına teşekkür ederim.

Tezi savunduktan sonra yaptığım değişikliklere gelince, öncelikle çalışmamı tez formatından çıkarıp okuyucu dostu bir kitaba dönüştürmeye çalıştım. İçindekiler kısmını yeniden düzenleyip eser tanımlarından sonra verdiğim yayın bilgilerini, dipnot ve kaynakçada zaten geçtiği için çıkardım. Tezde yer verdiğim başka tür metinlerin içinde bir bölüm halinde yer alan kısa münazara pasajlarını da kitapta çıkardım, çünkü bir tür çalışmada müstakil eserlerin incelenmesinin daha doğru olacağına kanaat getirdim. Bu kanaatin hâsıl olmasında, konuşmamız sırasında Prof. Dr. Gönül Tekin'in yaptığı yönlendirmenin etkili olduğunu belirtmek isterim.

Geçen süre zarfında yapılan yeni yayınları takip edip ilgili yerleri güncelledim. Böylelikle Türk edebiyatındaki münazaraların değerlendirmelerinde çeşitlilik artmış oldu. Dünya edebiyatında münazara kısmı ise yeni yayınlar sayesinde tezde bulunmayan edebiyatların da dahil edilmesiyle hem genişledi hem de daha önce ele alınmış edebiyatların içerikleri zenginleşti.

Tezi savunduktan sonra kitaplaştırma sürecinde yaptığım düzeltmeler ve güncellemelerin bir kısmını alandan veya alan dışından

akademisyenlerle de paylaşıp görüşlerini aldım. Bu bağlamda kılıç-kalem münazaraları bahsini okuyan Doç. Dr. Özgür Kavak ve Dr. Marinos Sariyannis'e, zenpâre-gulâmpâre münazaralarını okuyan Prof. Dr. Selim S. Kuru ve ilaveten zengin-fakir münazaralarını da okuyan Prof. Dr. Semih Ceyhan'a vakit ayırıp fikirlerini paylaşma nezaketi gösterdikleri için çok teşekkür ederim. Önerilerini büyük ölçüde dikkate almakla birlikte eğer metinde isabetsiz bir görüş serdettiysen veya değerlendirmelerimde bir eksiklik varsa bu elbette bana aittir.

Kitabın yayımlanma sürecinde gösterdiği nazik tavır ve özveriyle çalışma için İrfan Göngörür'e ve kitap hakkında olumlu görüşlerini bildiren Doç. Dr. Furkan Öztürk'e de minnettar olduğumu belirtmek isterim.

Son olarak çalışmama yoğunlaşabilmem için bu süreçte çocuklarımın bakımını üstlenmelerinin yanı sıra akademik hayatım boyunca beni manevi açıdan da hep desteklemiş olan anne-babama ve eşimin anne-babasına, okuduğum yazma eserlerde karşılaştığım müşkülleri çözen ve çalışmam için beni her zaman motive eden kıymetli eşim Dr. Ali Benli'ye gönülden teşekkür ederim.

Şeyma Benli
Çengelköy 2021

Kaynakça

- Abdullaeva, Firuza. "The Origins of the Munazara Genre", *Metaphor and Imagery in Persian Poetry*, Ed. Ali Asghar Seyed-Gohrab, Leiden: Brill, 2012, s. 249-273.
- Abdullaeva-Melville, Firuza. "Debate in Iranian Literary Culture", *Disputation Literature in the Near East and Beyond*, ed. E. Jiménez, C. Mittermayer, Berlin, Boston: De Gruyter, 2020, s. 237-259.
- Abdülaziz Bey. *Osmanlı Âdet Merasim ve Tabirleri*, İkinci Kitap, haz. Kâzım Arısan & Duygu Arısan Günay, İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları, 1995.
- Abik, Ayşehan Deniz. *Meyveler Münazarası –Doğu Türkçesi-*, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2005.
- Aclûnî. *Keşfü'l-Hafâ*, t.y., y.y.
- Aça, Mehmet, Gökalp, Haluk, Kocakaplan, İsa. *Başlangıçtan Günümüze Türk Edebiyatında Tür ve Şekil Bilgisi*, İstanbul: Kesit, 2012.
- Açıl, Berat. "Anadolu'da Kültürel İktidarın Kökleri: Ahmedî Örneği", *Ahmedî Sempozyumu*, ed. Alim Yıldız, Sivas: Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, 2018, s. 145-151.
- Açıl, Berat. "Bir Tür mü Tarz mı? Klasik Türk Edebiyatında Alegori", *Divân Disiplinlerarası Çalışmalar Dergisi*, 19/37, 2014/2, s. 145-167.
- Afyon Tiryakileri*, İstanbul 1273.

- Ağaoğlu, Azad. “Şukûhî”, *TEİS*, Ahmet Yesevi Üniversitesi, Ankara 2014, Güncelleme 2020, <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/sukuhi-haci-mehdi>, e.t.: 25 Kasım 2021.
- Ağca, Hüseyin. “Tür”, *Türk Dünyası Edebiyat Kavramları ve Terimleri Ansiklopedik Sözlüğü*, C. 6, Ankara: Atatürk Kültür Merkezi, 2006, s. 150-153.
- Ahdî. *Gülşen-i Şu'arâ*, haz. Süleyman Solmaz, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, e-kitap, 2018.
- Ahmedî. *Dîvân*, haz. Yaşar Akdoğan, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, e-kitap, t.y.
- Ahmed-i Rıdvân. *Ahmed-i Rıdvân Divanı*, haz. Halil Çeltik, Ankara: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2017.
- Aisopos. *Masallar*, çev. İo Çokona, İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 2017.
- Akkuş, Metin. *Klâsik Türk Şiirinin Anlam Dünyası Edebi Tür ve Tarzlar*, Erzurum: Fenomen, 2014.
- Aksoyak, İ. Hakkı. “XVII. Yüzyıl Şâirlerinden Vardarlı Fazlî'nin Mahzenü'l-Esrâr (Dâfi'ü'l-Hüzn) Mesnevisi”, *Akademik Dil ve Edebiyat Dergisi*, 2/2, Yaz 2018, s. 78-137.
- Aksoyak, İ. Hakkı. *14. Yy'dan 19. Yy'a Anadolu ve Rumeli'de Yazılmış Türkçe Edebî Metinler Üzerine Söylenmemiş Sözler*, Ankara: Grafiker, 2016.
- Aksoyak, İsmail Hakkı. “Bahâyî”, *TEİS*, Ankara, Ahmet Yesevi Üniversitesi, 2015, Güncelleme 2020, <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/bahayi-mdbir>, e.t.: 20 Kasım 2021.
- Aksoyak, İ. Hakkı. “Şermî, Şeştârî Ali Çelebi”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, Ahmet Yesevi Üniversitesi, 2013, <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/sermi-sestari-ali-celebi>, e.t. 30.8.2020.
- Aktaş, Hasan. “Klasik Türk Edebiyatında Sembolik (Temsilî) Anlatım Üslûbunun Gelişimi”, Dr Tezi, Atatürk Üniversitesi SBE, Erzurum 2011.
- Akün, Ömer Faruk. “Alâeddin Ali Çelebi”, *TDVİA*, C. 2, İstanbul: TDV, 1989, s. 315-318.
- Akyıldız, Ali. “Maârif-i Umûmiyye Nezâreti”, *TDVİA*, C. 27, Ankara: TDV, 2003, s. 273-274.

- Ali Şîr Nevâyî. *Mecâlisü'n-Nefâyis*, haz. Hüseyin Ayan v.d., Erzurum: ATA-ÜNİ Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, 1995.
- Allen, James P. *The Debate between a Man and His Soul: A Masterpiece of Ancient Egyptian Literature*, Leiden/Boston: Brill, 2011.
- Alparslan, Mevlüde. “İbrahim Şânî Lârendevî'nin Gülşen-i Efkâr Mesnevîsi (Metin-Muhtevâ-Tahlîl)”, YL Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi SBE, İzmir 2007.
- Alpay Tekin, Gönül. “On Beşinci Yüzyılın İlk Yarısında Yazılmış Bir Münâzara: Sâzlar Münâzarası”, *Hayat Ağacı Makaleler Birinci Kitap*, İstanbul: Yeditepe, 2017, s. 379-417.
- Alpay, Gönül. “Yusuf Emiri'nin Beng ü Çağır Adlı Münazarası”, *TDAY Belleten*, Ankara 1973, s. 103-125.
- Alptekin Sarıoğlu, Leyla. “XVI. Asırdan Mensur Alegorik Bir Münazara: Zillî'nin Menâkıb-ı Dil ü Cân'ı”, *Türk Kültürü İncelemeleri* 42, İstanbul 2019, s. 73-108.
- Alster, Bendt. “Sumerian Literary Dialogues and Debates and their Place in Ancient Near Eastern Literature”, *Living Waters: Scandinavian Orientalistic Studies Presented to Prof. Dr. Frede Lockkegaard on his Seventy-Fifth Birthday January 27th 1990*, ed. Egon Keck v.d., Copenhagen: Museum Tusulanum Press, 1990, s. 1-16.
- Aliyev, Yamil. “Kur'ân'da Münazara Ayetleri”, YL Tezi, İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi, İzmir 2021.
- Altuğ, Fatih. “Başka Türü Bir Yaklaşım Mümkün mü?”, *Nazımdan Nesire Edebî Türler: 25 Nisan 2008*, haz. Hatice Aynur vd., İstanbul: Turkuaz, 2009, s. 32-45.
- Altuğ, Fatih. “İhvân-ı Safâ'da Zoopolis ve Kozmopolis Karşı Karşıya”, *Doğu Batı* 82, Faunaya Ağıt: Hayvan, 2018, s. 223-244.
- Ambros, Edith G. “Gülme, Güldürme ve Gülünç Düşürme Gereksinimlerinden Doğan Türler ve Osmanlı Edebiyatında İroni”, *Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları 4, Nazımdan Nesire Edebî Türler*, 25 Nisan 2008, Bildiriler, haz. Hatice Aynur v.d., İstanbul: Turkuaz, 2009, s. 64-85.
- Andrews Walter G., Kalpaklı, Mehmet. *Sevgililer Çağı -Erken Modern Osmanlı-Avrupa Kültürü ve Toplumunda Aşk ve Sevgili*, çev. N. Zeynep Yelçe, İstanbul: YKY, 2018.

- Archibald, Brigitte Edith Zapp. "Klara Hatzlerin", *An Encyclopedia of Continental Women Writers*, C. 1, ed. Katharina M. Wilson, New York and London: Garland Publishing, 1991, s. 540.
- Aristoteles: *Poetika: Şiir Sanatı Üzerine [Peri Poietika]*, çev. Furkan Akderin, haz. Ahmet Cevizci, İstanbul: Say, 3. bs., 2017.
- Arslan, Serap. "Münazara-i Tuti vü Zağ Tercemesi: Çeviri Yazılı Metin ve İnceleme", YL Tezi, Boğaziçi Üniversitesi SBE, İstanbul 2016.
- Arslantürk, Zeki. *Naîmâ'ya Göre XVII. Yüzyıl Osmanlı Toplum Yapısı*, İstanbul: Ayışığı Kitapları, 1997.
- Âşık Çelebi. *Meşâiru's-Şuarâ*, haz. Filiz Kılıç, C. 1-3, İstanbul: İstanbul Araştırmaları Enstitüsü, 2009.
- Atalay, Besim. *Dîvânı Lugâti'l-Türk Tercümesi*, C. 1, Ankara: TTK Basımevi, 1985.
- Atay, Hüseyin. "Kur'an'a Göre Münazara Metodu", *AÜ İlahiyat Fakültesi Dergisi*, C. 17, 1969, s. 259-275.
- Ayan, Hüseyin. "Celîlî'nin Mehek-nâmesi", *Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Araştırma Dergisi II Harun Tolasa Özel Sayısı*, İzmir 1983, s. 5-13.
- Aynur, Hatice, Schmidt, Jan. "A Debate Between Opium, Berş, Hashish, Boza, Wine and Coffee", *Journal of Turkish Studies: In Memoriam Şinasi Tekin*, 31/1, 2007, s. 51-117.
- Aynur, Hatice. "Sehî, Latîfî ve Âşık Çelebi Tezkirelerine Göre Türler", *Naẓımdan Nesire Edebi Türler: 25 Nisan 2008*, haz. Hatice Aynur vd., İstanbul: Turkuaz, 2009, s. 46-61.
- Aynur, Hatice. "A Survey of Disputation Texts in Ottoman Literature", *Disputation Literature in the Near East and Beyond*, Ed. Enrique Jiménez, Catherine Mittermayer, Berlin, De Gruyter, 2020, s. 283-307.
- Ayverdi, İlhan. *Kubbealtı Lugatı*, (Çevrimiçi) <http://lugatim.com/s/MÜNÂZARA>, e.t.: 4 Aralık 2017.
- Babacan Bursalı, Meryem. "Berlin Devlet Kütüphanesinde bulunan Bir Mecmua ve Müellifi Bilinmeyen Bir Eser: Esrâr-nâme", *ASOBİD*, 1/2, Aralık 2017, s. 1-34.
- Bahadır, Halil. "Oğuznamelerde Hayvan Kültü ve İşlevleri", YL Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara 2015.

- Bahadır, Savaşkan Cem. *Divan Edebiyatında Şarap ve Şarapla İlgili Unsurlar*, İstanbul: Kitabevi, 2013.
- Baktır, Mustafa. "İçki -İslâm'da-", *TDVİA*, C. 21, İstanbul: TDV, 2000, s. 458-462.
- Bardakçı, Murat. *Osmanlı'da Seks*, İstanbul: İnkılâp Kitabevi, 2005.
- Başer, Hacı Bayram. *Şeriat ve Hakikat: Tasavvufun Teşekkül Süreci*, İstanbul: Klasik, 2017.
- Batuk, Cengiz. "Nemrud", *TDVİA*, C. 32, İstanbul: TDV, s. 554-555.
- Benli, Ali. "Mübârek Ailesi", *TDVİA*, C. Ek-2, İstanbul: TDV, 2016, s. 334-335.
- Benli, Şeyma. "Organlar Dile Gelince: İbrani ve Türk Edebiyatlarında Organların Münazarası ve Receb Vahyî'nin Münâzara-i A'zâ-yı Beşer'î", *FSM İlmî Araştırmalar İnsan ve Toplum Bilimleri Dergisi*, 2019 (13/1): 253-254.
- Benli, Şeyma. "Bir Metin Yeniden Yazılırken Neler Değiştirilir: Dâfî'u'l-Hüzn ve Mahzenü'l-Esrâr Örneği", *Divan Edebiyatı Araştırmaları Dergisi* 22, İstanbul 2019, s. 137-170.
- Benli, Şeyma. "Enrique Jiménez and Catherine Mittermayer (eds.). Disputation Literature in the Near East and Beyond. Berlin, Boston: Walter de Gruyter. 2020. 470 pages. ISBN-13: 9781501517075", *Diyâr Zeitschrift für die Osmanistik, Türkei- und Nahostforschung*, Ergon Verlag, 2021 (2/1): 144-145.
- Benli, Şeyma. "Osmanlı Edebiyatında İktidarın Dayanağı Olarak Kılıç ve Kalem", *Es-Seyf ve'l-Kalem: Şiir ve Kültürel İktidar*, Ankara: İksad Global Yayıncılık, 2021, s. 328-336.
- Beydeba, *Kelile ve Dimne*, çev. Ömer Rıza Doğrul, Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1985.
- Beydebâ-İbnü'l-Mukaffâ. *Kelile ve Dimne*, çev. Said Aykut, İstanbul: Şule, 2001.
- Bilgegil, Kaya. *Edebiyat Bilgi ve Teorileri (Belâgat)*, İstanbul: Enderun Kitabevi, 1989.
- Bilgin, A. Azmi. "Osmanlı Şiirinde Ölmeden Önce Ölme Temi", *Kubbealtı Akademi Mecmuası*, C. 36/2, S. 142, İstanbul 2007, s. 42-53.

- Bilgin, A. Azmi. "Türk Edebiyatında Fakr", *XI. Milli Türkoloji Kongresi Bildirileri 11-13 Kasım 2014*, C. 1, İstanbul: İBB Kültür A.Ş., 2015, s. 105-115.
- Birnbaum, Philip. "Sabbath", *Encyclopedia of Jewish Concepts*, New York: Hebrew Publishing Company, 1979, s. 579-581.
- Birnbaum, Philip. "Rosh Hodesh", *Encyclopedia of Jewish Concepts*, New York: Hebrew Publishing Company, 1979, s. 563-564.
- Bodrogligeti, Andras J. E. "Orta Asya Türk Hicvinin Bir Şaheseri (Ahmedî'nin Telli Sazların Münâzarası)", çev. Ayşe Gül Sertkaya, *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi TDE Dergisi*, 35/35, İstanbul 2006, s. 229-282.
- Bostan, İdris. "Kahve", *TDVİA*, C. 24, İstanbul: TDV, 2001, s. 202-205.
- Brock, Sebastian. "A Syriac Dispute Poem", *Parole de l'Orient*, C. 23, 1998, s. 3-12.
- Brock, Sebastian. "An Introduction to Syriac Studies", *Horizons in Semitic Studies: Articles for the Student*, ed. J. H. Eaton, Birmingham: University of Birmingham, 1980, s. 1-33.
- Brock, Sebastian. "Syriac Dispute Poems: The Various Types", *Dispute Poems and Dialogues in the Ancient and Medieval Near East: Forms and Types of Literary Debates in Semitic and Related Literatures*, Ed. G. J. Reinink, H. L. J. Vanstiphout, Leuven: Orientalia Lovaniensia Analecta, 1991, s. 109-120.
- Brock, Sebastian. "Disputations in Syriac Literature", *Disputation Literature in the Near East and Beyond*, ed. E. Jiménez, C. Mittermayer, Berlin/Boston: De Gruyter, 2020, s. 159-174.
- Brockelmann, Carl. "Maqāma", *Encyclopedia of Islam*, C. 6, Leiden: Brill, 1991, s. 107-116.
- Brown, Cynthia J. "Débat", *Dictionary of the Middle Ages*, ed. Joseph R. Strayer, C. 4, New York: Charles Scribner's Sons, 1989, s. 122.
- Budak, Ali ve Mehmet Kanar. *Fuzûlî'nin Yaşadığı Çağa Eleştirel Tanıklığı: Beng ü Bâde*, İstanbul: Bilge Kültür Sanat, 2017.
- Buluç, Sâdettin. "Şeyyâd Hamza'nın Bilinmeyen Bir Mesnevisi", *Türkiyat Mecmuası*, 15, İstanbul 1969, s. 247-264.

- Bursalı Mehmed Tahir. *Osmanlı Müellifleri*, haz. M. A. Yekta Saraç, C. 3, Ankara: TÜBA, 2016.
- Butts, Aaron M. "A Syriac Dialogue Poem Between The Vine and Cedar", *The Babylonian Disputation Poems: With Edition of the Series of the Poplar, Palm and Vine, the Series of the Spider and the Story of the Poor, Forlorn Wren*, Leiden Boston: Brill, 2017, s. 462-473.
- Bülbül, Tuncay. "Hümâyûn-nâme (İnceleme-Tenkitli Metin)", Dr Tezi, Gazi Üniversitesi SBE, Ankara 2009.
- Büyükdinç, Nesibe Feyza. "Osmanlı medreselerinde Bir Öğretim Metodu Olarak Münazara ve Ahmet Cevdet Paşa'nın Âdâb-ı Sedâd Adlı Eseri", YL Tezi, Marmara Üniversitesi SBE, İstanbul 2007.
- Büyükkarcı Yılmaz, Fatma. "Nidayî el-Ankaravî'nin Bilinmeyen Bir Eseri Mübâhasât-ı Mükeyyifât ve Aynı Konudaki Diğer Eserler", *Turkish Studies IPLLHTT*, 8/3, Winter 2013, s. 681-704.
- Can, Burhan. "Alâî'nin Münâzara-i Dervîş ü Ganî'si (İnceleme-Transkribeli Metin-Tıpkıbasım)", YL Tezi, Gazi Üniversitesi SBE, Ankara 2018.
- Canım, Rıdvan. *Divan Edebiyatında Türler*, Ankara: Grafiker, 2014.
- Canım, Rıdvan. *Divan Edebiyatının Kaynakları*, İstanbul: Akıl Fikir, 2016.
- Canlı, Mustafa. "Rivâyetlerde Âlim Portresi", *Cumhuriyet Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 17/2, 2013, s. 43-70.
- Ceccarelli, Manuel, "An Introduction to the Sumerian School Disputes: Structure, Function and Context", *Disputation Literature in the Near East and Beyond*, ed. E. Jiménez, C. Mittermayer, Berlin/Boston: De Gruyter, 2020, s. 33-55.
- Cecilia, Amparo Alba. "Disputation Poems in Medieval Hebrew Literature in Spain", *Disputation Literature in the Near East and Beyond*, ed. E. Jiménez, C. Mittermayer, Berlin/Boston: De Gruyter 2020, s. 215-235.
- Ceyhan, Semih. "Zühd", *TDVİA*, C. 44, İstanbul: TDV, 2013, s. 530-533.
- Ceylan, Ömür. "Türkün Vefâlı İçeceği Boza", *Acısıyla Tatlısıyla Boza*, ed. Ahmet Nezihî Turan, Ankara: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2007, s. 47-58.
- Ceylan, Ömür. *Kuşlar Divânı Osmanlı Şiir Kuşları*, İstanbul: Kapı, 2007.

- Chaney, John A. “Ludic Disputations in the East-Asian Cultural Sphere: An Overview”, *Disputation Literature in the Near East and Beyond*, ed. E. Jiménez, C. Mittermayer, Berlin/Boston: De Gruyter 2020, s. 435-455.
- Cristóbal, Vicente ve Juan Luis Arcaz Pozo. “Tradition and Innovation in the Early Medieval Latin Debates”, *Disputation Literature in the Near East and Beyond*, ed. E. Jiménez, C. Mittermayer, Berlin/Boston: De Gruyter, 2020, s. 335-351.
- Çakıcı, Bilal. “Mehmed Bahâeddîn’in Münâzara-i Seyf ü Kalem’i”, *Acta Turcica Çevrimiçi Tematik Türkoloji Dergisi*, 2/1, Ocak 2010, s. 110-130.
- Çapraz, Erhan. “Osmanlı Dönemi Sözel Mizah Geleneğine Ait Bir Eser: Da’vâ-yı Tuyûr”, *SUTAD* 41, Bahar 2017, s. 137-158.
- Çapraz, Erhan. “Söz Söyleme Yarışında Yenilmezliğin Bir Başka Boyutu: Develili Seyrânî ve Molulu Revâî Arasında Bir Mektuplu Atışma”, *Türk Kültürü* 2, 2014, s. 85-100.
- Çapraz, Erhan. “Mücadele’den Münazara’ya: Türk Edebiyatında Münazaranın Kaynağına Dair İçtimai Bir Bakış”, *Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi*, 58/1, İstanbul University Press, 2018, s. 21-41.
- Çelebioğlu, Âmil. “Türk Edebiyatında Manzum Dinî Eserler”, *Eski Türk Edebiyatı Araştırmaları*, İstanbul: MEB, 1998, s. 348-365.
- Çelik, İsa. “Tasavvufî Bir Terim Olarak Fakr”, *EKEV Akademi Dergisi*, 3/2, Güz 2001, s. 191-206.
- Çetin, Ali. “Mantıkta Diyalektik”, Dr Tezi, Ankara Üniversitesi SBE, Ankara 2010.
- Çetinkaya, Ülkü. “Divan Edebiyatında Kadına Genel Bakış”, *Turkish Studies International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 3/4, Summer 2008, s. 279-334.
- Çolak, Ahmet. “Alâ’addîn ve Dâsîtân-ı Tûtî vü Karga Mesnevisi”, *ASOS Journal/Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2/5, Eylül 2014, s. 451-468.
- Çuhadar, Mustafa, Durmuş, İsmail. “İbnü’r-Rûmî”, *TDVİA*, C. 21, İstanbul: TDV, 2000, s. 186-188.
- Darling, Linda T. *A History of Social Justice and Political Power in the Middle East: The Circle of Justice from Mesopotamia to Globalization*, Routledge, 2013.

- “Debate Poetry”, *Encyclopedia of Medieval Literature*, ed. Robert Thomas Lamdin, Laura Cooner Lambdin, UK & USA: Routledge, 2000, s. 176-177.
- Demir, Abdullah. *Klasik Mantık*, İstanbul: Osmanlı Araştırmaları Vakfı, 2013.
- Derviş Ahmed Fûrûgî. *Münâzara-i Ganî vü Fakîr*, Süleymaniye Kütüphanesi Atıf Efendi Koleksiyonu, no: 2273, 54 vr.
- Derviş Şemsi. *Kuşların Münazarası Deh Murg*, haz. Hasan Aksoy, İstanbul: İFAV, 1998.
- Diñçer Berdibek, Zeynep. “Bahâyî, Bahâeddînzâde Abdullah Bahâyî Efendi”, *TEİS*, Ankara, Ahmet Yesevi Üniversitesi, 2014, Güncelleme 2020, <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/bahayi-bahaeddinzade-abdullah-bahayi>, e.t.: 20 Kasım 2021.
- Diriöz, Meserret. “Türk Edebiyatında Münazara”, *Milli Kültür*, C. II/1, İstanbul 1980, s. 20-22.
- Diriöz, Meserret. *Klasik Türk Edebiyatı Yazıları: Nisyana Düşen Gölge*, haz. Ahmet Kartal, Gözde Özcanar, İstanbul: Doğu Kütüphanesi, 2016.
- Drory, Rina. “Maqâma”, *Encyclopedia of Arabic Literature*, ed. Julie Scott Meisami and Paul Starkey, C. 2, London and New York: Routledge, 1998, s. 507-508.
- Duman, Muhammed. “Trabzonlu Emin Hilmi Hayatı-Eserleri-Edebi Kişiliği ve Divanının Metni”, YL Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara 2010.
- Durmaz, Gülay. “Divan Şiirinde Rind ve Zahid Çekişmesi”, Dr Tezi, Uludağ Üniversitesi, Bursa 2003.
- Durmuş, İsmail. “Münazara (Arap Edebiyatı)”, *TDVİA*, C. 31, İstanbul: TDV, 2006, s. 577-579.
- Durmuş, İsmail. “Zehrü’l-Âdâb”, *TDVİA*, C. 44, İstanbul: TDV, 2013, s. 191-193.
- Durmuş, İsmail. “Ziyâeddin İbnü’l-Esîr”, *TDVİA*, C. 21, İstanbul: TDV, 2000, s. 30-32.
- Durmuş, Tuba İşinsu. “Gazâlî Deli Birader”, *TEİS*, Ahmet Yesevi Üniversitesi, 2014, Güncelleme 2020, <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/gazali-deli-birader>, e.t.: 25 Kasım 2021.

- Düzdağ, Ertuğrul. *Şeyhülislam Ebussuud Efendi'nin Fetvalarına Göre Kanuni Devrinde Osmanlı Hayatı*, İstanbul: Şule, 1998.
- Eğri, Sadettin. "Lâmi'î Çelebi Şerefü'l-İnsan (İnceleme-Metin)", Dr Tezi, Gazi Üniversitesi, 1997.
- Eğri, Sadettin. "Tezkiretü'l-Vüzerâ Lâmi'î Çelebi'nin Bilinmeyen Bir Eseri Mi?", *Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 9, 2000, s. 291-300.
- Ekinci, Ramazan. "Bahâyî, Küfrî, Hasan Çelebi", *TEİS*, Ankara, Ahmet Yesevi Üniversitesi, 2013, Güncelleme 2020, <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/bahayi-kufri-hasan-celebi>, e.t.: 20 Kasım 2021.
- el-İsfehânî, Râgıb. *Müfredât: Kur'an Kavramları Sözlüğü*, çev. Yusuf Türker, İstanbul: Pınar, 2007.
- el-Kardâvî, Yusuf. *Fakirlik Problemi ve İslam*, çev. Abdülvehhap Öztürk, Ankara: Nur, 1975.
- El-Rouayeb, Khaled. *Before Homosexuality in the Arab-Islamic World 1500-1800*, Chicago and London, The University of Chicago Press, 2005.
- el-Ubûdî, Câsim. "Safvân b. İdrîs", *TDVİA*, C. 35, İstanbul: TDV, 2008, s. 484-485.
- Emin Hilmi, *Muhâkeme-i Ye's ü Emel*, İstanbul 1284.
- Eraslan, Kemal. "Ahmedî Münazara (Telli Sazlar Atışması)", *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi TDE Dergisi*, 24/20, İstanbul 1986, s. 129-204.
- Ergun, Sadettin Nüzhet. *Bektaşî Şairleri ve Nefesleri*, haz. A. Âsude Soysal Doğan, Ankara: Çolpan Kitap, 2017.
- Erkal, Abdülkadir. *Osmanlı Toplumunda ve Edebiyatında Afyon ve Esrar*, Ankara: Birleşik Dağıtım, 2016.
- Ertaylan, İsmail Hikmet. *Gâzi Geray Han: Hayâtı ve Eserleri*, Kırım Türkleri Yardımlaşma Cemiyeti, İstanbul: Ahmed Said Basımevi, 1958.
- Evlîyâ Çelebi. *Evlîya Çelebi Seyahatnâmesi: İstanbul*, haz. Seyit Ali Kahraman, Yücel Dağlı, 1. Cilt 1. Kitap, İstanbul: YKY, 2003.
- Evlîyâ Çelebi. *Evlîya Çelebi Seyahatnamesi: İstanbul*, haz. Seyit Ali Kahraman-Yücel Dağlı, 1. Cilt 2. Kitap, İstanbul: YKY, 2003.
- Faroqhi, Suraiya. *Subjects of the Sultan: Culture and Daily Life in the Ottoman Empire*, London: I. B. Tauris Publishers, 2000.

- Fasih-i Mevlevî. *Gül ü Mül (inceleme-metin-dizin-ıtkıbasım)*, haz. Ahmet İçli, Ankara: Karadeniz Dergi, 2014.
- Firdevsî-i Rûmî. *Kalem ile Kılıcın Münazarası – Münâzara-i Seyf ü Kalem*, haz. Ahmet Tanyıldız, İstanbul: Büyüyen Ay, 2017.
- Flemming, Barbara. "Lâmi'î", *Encyclopedia of Islam -New Edition-*, C. 5, Leiden 1986, s. 649-651.
- Fuzûlî. *Beng ü Bâde*, haz. Kemal Edib Kürkcüoğlu, İstanbul: Maarif Basımevi, 1955.
- Fuzulî. *Leylâ ve Mecnun -Metin, Düzyazıya Çeviri, Notlar ve Açıklamalar-*, haz. Muhammed Nur Doğan, İstanbul: YKY, 2000.
- Fuzûlî. *Rind ile Zâhid-Sihhat ile Maraz*, çev. Hüseyin Ayan, İstanbul: Büyüyen Ay, 2012.
- Fuzûlî. *Rind ü Zâhid*, haz. Kemâl Edib Kürkcüoğlu, Ankara: Ankara Üniversitesi DTCF, 1956.
- Gelibolulu Mustafa Âlî. *Künhü'l-Ahbâr'ın Tezkire Kısmı*, haz. Mustafa İsen, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, e-kitap, 2017.
- Gibb, E. J. W. *A History of Ottoman Poetry*, C. 3, London, 1965.
- Gökcan, Melike. *Hızri Münazara-i Tiğ ü Kalem*, Ankara: Akademisyen Kitabevi, 2015.
- Göktaş, Erbil. "Osmanlı Döneminde Kahvehaneler Kırathaneler ve Bunların İşlevleri", *ATAÜNİ Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, 11, Erzurum 1999, s. 67-80.
- Gökyay, Orhan Şaik. "Türk Edebiyatında Münazara", *Yücel: Aylık Sanat ve Fikir Mecmuası*, 7/68, İstanbul, Birinci Teşrin 1940, s. 74-78.
- Güler, Zülfi. "Divan Şiirinde Papağan", *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2/1, Mart 2014, s. 61-71.
- Gür, Alim. "Münazara", *Türk Dünyası Edebiyat Kavramları ve Terimleri Ansiklopedik Sözlüğü*, C. 4, Ankara: Atatürk Kültür Dil Tarih Yüksek Kurumu, 2004, s. 457.
- Gürer, Abdülkadir. "Nev'î'nin Kayıp Sanılan İki Eseri", *Türk Dilleri Araştırmaları* 15, 2005, s. 85-179.

- Gürkan, Burcu. "Images of Sexuality in the 16th Century Ottoman Society: Mehmed Gazâlî's Dafi'ü'l-Gumûm", YL Tezi, Sabancı Üniversitesi, İstanbul 2005.
- Habermann, A. M. "A Dispute Between the Good Inclination and the Evil Inclination / ער רציל בוט רצי'ן יב הוכי'ו [Vikuah beyn yetser tov le-yetser ra']", *Tarbiz*, 1980, Mandel Institute for Jewish Studies, s. 450-455.
- Hâîrî, Abdülhüseyin. "Sefine-i Tebriz: İki Kapak Arasındaki Kütüphane", çev. Ali Ertuğrul, *Tasavvuf İlmî ve Akademik Araştırma Dergisi*, 8/19, 2007, s. 351-400.
- Hâmeen-Anttila, Jaakko. "On the Early History of Literary Debate in Islamic Spain", *Vivir de tal suerte Homenaje Juan Antonio Souto*, ed. M. Meouak, C. de la Puente, Madrid, Consejo superior de investigaciones científicas, 2014, s. 261-273.
- Hâmeen-Anttila, Jaakko. *Maqama: A History of a Genre*, Wiesbaden: Harrossowitz Verlag, 2002.
- Hanford, James Holly. "The Mediaeval Debate between Wine and Water", *Modern Language Association of America*, 28/3, 1913, s. 315-367.
- Harman, Ömer Faruk. "Âsaf b. Berahyâ", *TDVİA*, C. 3, İstanbul: TDV, 1991, s. 455.
- Hattox, Ralph S. *Kahve ve Kahvehaneler Bir Toplumsal İçeceğin Yakındoğ'u'daki Kökenleri*, çev. Nurettin Elhüseyini, İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları, 1996.
- Hikâyet-i Cem 'ıyyet-i Mükeyyifât-ı Âlem ve Mübâhase ve Mücâdele*, İBB Atatürk Kitaplığı Bel_Yz_K0633/6.
- Hilmizâde İbrahim Rif'at. "Müverrihîn-i Osmâniyye: Yûsuf b. Abdüllatîf", *Malûmât Gazetesi*, 4/82, 21 Mayıs 1897/8 Mayıs 1313, s. 504-505.
- Hoca Ahmed Yesevî. *Dîvân-ı Hikmet*, ed. Mustafa Tatçı, Ankara: Hoca Ahmet Yesevi Uluslararası Türk-Kazak Üniversitesi, 2017.
- Holes, Clive. "Modern Vernacular Disputation Poems from Bahrain and the Wider Gulf: Speculations on Their Origin", *Disputation Literature in the Near East and Beyond*, ed. E. Jiménez, C. Mittermayer, Berlin, Boston: De Gruyter, 2020, s. 415-431.
- Hüseyinoğlu, Ali Şamil. "Sohbetü'l-Esmâr (Meyvelerin Sohbeti) Mesnevisi Konusunda Tartışmalar", *II. Uluslararası Türk Dili ve Edebiyatları*

- Öğretimi Sempozyumu Bildirileri: Prof. Dr. Fuad Köprülü Anısına*, 17-18 Nisan 2017, ed. İsmet Çetin, Halil Çeltik, Ankara: Gazi Üniversitesi Matbaası, 2017, s. 57-67.
- III. Milletler Arası Türkoloji Kongresi Programı, 24-29 Eylül 1979 İstanbul.
- Ikhwan al-Safa. *The Case of the Animals versus Man Before the King of the Jinn*, çev. Lenn E. Goodman, Richard McGregor, New York: Oxford University Press, 2012.
- Işın, Priscilla Mary. *Osmanlı Mutfak Sözlüğü*, İstanbul: Kitap Yayınevi, 2010.
- İbn Manzûr, *Lisânü'l-Arab*, C. 2, Beyrut, t.y.
- İbnü'l-Verdî, *Feyz-i Yezdân Tercüme-i Nasihatü'l-İhvân*, trc. Mehmed Zihni, İstanbul: Şeyh Yahya Efendi Matbaası, 1292.
- İçli, Ahmet. "Fasîh'in Rûz u Şeb Münâzarası", *EKEV Akademi Dergisi*, 18/60, Yaz 2014, s. 513-537.
- İçli, Ahmet. "Fuzûlî'nin Rind ü Zâhid Eserinde Rind ve Zâhid Değerlendirmeleri Üzerine Bir İnceleme", *Muzaffer Akkuş Armağanı*, haz. Mücahit Akkuş, Fatih Dinçer, Konya: Kömen, 2013, s. 21-32.
- İhvân-ı Safâ Risâleleri*, çev. Murat Demirkol, C. 2, İstanbul: Ayrıntı, 2013.
- İlhan, Azize. "Tasavvuf Dönemi Kaynak Eserlerde Fakr Kavramı", YL Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir 2004.
- İmâdüddîn el-Kirmânî. *Muhabbet-nâme*, Süleymaniye Ktp. Ayasofya Koleksiyonu, no: 4131.
- İnalçık, Halil. "Kırım", *TDVİA*, C. 25, İstanbul: TDV, 2002, s. 450-458.
- İpşirli, Mehmet. "Atik Ali Paşa", *TDVİA*, C. 4, İstanbul: TDV, 1991, s. 64-65.
- İpşirli, Mehmet ve Mustafa Uzun. "Bahâî Mehmed Efendi", *TDVİA*, C. 4, İstanbul: TDV, 1991, s. 463-464.
- İsen, Mustafa. "Türler", *Eski Türk Edebiyatı El Kitabı*, ed. Mustafa İsen, 8.bs., Ankara: Grafiker, 2014, s. 255-274.
- İsmail Gelenbevî. *İslâmî İlimler Geleneğinde Tartışma Usûlü*, haz. Talha Alp, İstanbul: Yasin, t.y.
- İsmail Rusûhî Ankaravî. *Minhâcü'l-Fukarâ*, haz. Safi Arpaguş, İstanbul: Vefa, 2008.

- Jackson, William H. "The Medieval Literary Reception of Hartmann's Work", *A Companion to the Works of Hartmann von Aue*, ed. Francis G. Gentry, New York: Camden House, 2005, s. 183-222.
- Jantzen, Hermann. "Geschichte des deutschen Streitgedichtes im Mittelalter", Inaugural-Dissertation, Philosophischen Facultat der Universität Breslau, 1896.
- Jarring, Gunnar. *Some Notes on Eastern Turki (New Uighur) Munazara Literature*, Lund: CWK Gleerup, 1981.
- Jiménez, Enrique. *The Babylonian Disputation Poems: With Edition of the Series of the Poplar, Palm and Vine, the Series of the Spider and the Story of the Poor, Forlorn Wren*, Leiden, Boston: Brill, 2017.
- Jiménez, Enrique ve Catherine Mittermayer. "Introduction", *Disputation Literature in the Near East and Beyond*, ed. E. Jiménez, C. Mittermayer, Berlin, Boston: De Gruyter, 2020, s. 1-8.
- Jiménez, Enrique. "Antiques in the King's Libraries: Akkadian Disputation Poems at Nineveh", *Disputation Literature in the Near East and Beyond*, ed. E. Jiménez, C. Mittermayer, Berlin, Boston: De Gruyter, 2020, s. 91-103.
- "Jongleur", *Encyclopedia Britannica*, <https://www.britannica.com/art/jongleur>, e.t.: 31 Ekim 2018.
- Kadioğlu, İdris. "Kılıç Kalem Münazarası", *CBÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, Prof. Dr. Mahmut Kaplan Armağan Sayısı, 9/2, Ekim 2011, s. 161-180.
- Kafkasyalı, Ali. *İran Türk Edebiyatı Antolojisi III*, Erzurum: Atatürk Üniversitesi, 2002.
- Kafkasyalı, Ali. *İran Türkleri*, İstanbul: Bilgeoğuz, 2010.
- Kanar, Mehmet. *Farsça-Türkçe Sözlük*, İstanbul: Deniz Kitabevi, 2000.
- Kaplan, Hasan. "Divan Edebiyatında İntihal: Alıntı mı Çalıntı mı?", *Asos Journal: Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 5/40, Şubat 2017, s. 39-98.
- Kaplan, Mahmut. "Şemsî", *TEİS*, Ahmet Yesevi Üniversitesi, Ankara 2013, Güncelleme 2020, <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/semsi-dervis-semsi-isik-sems>, 16 Kasım 2021.
- Kaplan, Mahmut. *Deh Murg-ı Şemsî -İnceleme-Metin-Sözlük-*, Manisa: Celal Bayar Üniversitesi Yüksek Öğrenim Vakfı, 2003.

- Kara, Mustafa ve Hamid Algar. "Abdullah-ı İlâhî", *TDVİA*, C. 1, İstanbul: TDV, 1988, s. 110-112.
- Kara, Nihal. "Kalkandelenli Mu'îdî'nin Şem ü Pervâne Mesnevisi", YL Tezi, Kocaeli Üniversitesi SBE, 2009.
- Karadüz, Sıddık. "Derviş Şemsî'nin Deh-Murg'unun Karşılaştırmalı Metni ve Benzeri Eserlerle Genel Bir Mukayesesi", Atatürk Üniversitesi SBE, Erzurum 2000.
- Karahan, Abdülkadir. "Lami'î", *İslam Ansiklopedisi*, C. 7, İstanbul: MEB Basımevi, 1987, s. 10-15.
- Karataş, Turan. *Ansiklopedik Edebiyat Terimleri Sözlüğü*, Ankara: Akçağ, 2004.
- Karatay, Fehmi Ethem. *Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi Türkçe Yazmalar Kataloğu*, C. 2, İstanbul: Topkapı Sarayı Müzesi, 1961.
- Kariper, Cafer. *Ara Nesil Şairi Recep Vahyî (Hayatı ve Eserleri)*, Dr Tezi, İstanbul Üniversitesi SBE, İstanbul 1997.
- Kaşgarlı Mahmud. *Dîvânü Lugâti't-Türk Giriş-Metin-Çeviri-Notlar-Dizin*, haz. Ahmet B. Ercilasun, Ziyat Akkoyunlu, Ankara: TDK, 2014.
- Kâtip Ali Efendi. *Dâfi 'u'l-Hüzn*, Ankara Milli Kütüphanesi Yazmalar Koleksiyonu, no: 06 Mil Yz A 892.
- Kâtip Çelebi. *Keşfü'z-Zimûn*, çev. Rüştü Balcı, C. 4, İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları, 2007.
- Kâtip Çelebi. *Mizânü'l-Hakk fî İhtiyârî'l-Ehakk*, haz. Orhan Şaik Gökyay, Süleyman Uludağ, İstanbul: Kabalcı, 2007.
- Kaya, İ. Güven. *Derviş Şemsî and His Mesnevi Deh Murg*, SOLL 41, Cambridge: Harvard University, 1997.
- Kaya, İ. Güven. *Derviş Şemsî Deh Murg*, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi TDE Bölümü, Mezuniyet Tezi, Şubat 1968, Türkiyat Enst. Nr. 820.
- Kayaokay, İlyas. *Klasik Türk Şiirinde Nefs*, İstanbul: H, 2017.
- Kazan, Şevkiye. "Celîlî'nin Mehekk-nâme'sinin İkinci Nüshası Üzerine", *Türk Kültürü İncelemeleri Dergisi* 5, İstanbul 2001, s. 121-136.
- Kenar, Burçin. "Şeyh Mehemmed Mevlevî-i Vâni'nin, Münâzara-i Fukarâ'sı (İnceleme-Metin)", YL Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale 2020.

- Kılıç, Mahmut Erol. "Hermes", *TDVİA*, C. 17, İstanbul: TDV, 1998, s. 228-233.
- Kınalızâde Hasan Çelebi, *Tezkiretü's-Şu'arâ*, haz. Aysun Sungurhan, Ankara: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2017, e-kitap.
- Kızıltunç, Recai. "Bursalı Lami'î Çelebi'nin Münâzara-ı Sultân-ı Bahâr bâ-Şehriyâr-ı Şitâ Eseri (İnceleme-Edisyon Kritikli Metin)", Atatürk Üniversitesi, Erzurum 2005.
- Kiel, Machiel. "Sarı Saltuk", *TDVİA*, C. 36, İstanbul: TDV, s. 147-150.
- Kissling, Hans Joachim. "Der Wettstreit der Genussgifte: Bemerkungen zu einem türkischen Kunstmarchen", *Asien Tradition und Fortschritt: Festschrift für Horst Hammitzsch zu Seinem 60. Geburtstag*, ed. Lydia Brüll, Ulrich Kemper, Wiesbaden: Otto Harrassowitz, 1971, s. 285-303.
- Kocasavaş, Yıldız. "Kutadgu Bilig'de Eğitim Öğretim Anlayışı", *HAYEF Dergisi*, 2, 2006, s. 53-66.
- Koç, Aylin. "Meyvelerin Sohbeti", *Meyve Kitabı*, ed. Emine Gürsoy Naskali, Dilek Herkmen, İstanbul: Kitabevi, 2006, s. 207-223.
- Koçak, İnci. "İbnü'l-Hebbâriyye", *TDVİA*, C. 21, İstanbul: TDV, 2000, s. 81-82.
- Köksal, M. Fatih. "Münazara (Türk Edebiyatı)", *TDVİA*, C. 31, İstanbul: TDV, 2006, s. 580-581.
- Kömbe, İlker. "Osmanlı Türk Düşüncesinde Münazara İlmi ve Abdünnâfi İffet'in Tercüme-i Âdâb-ı Gelenbevî Adlı Eseri", YL Tezi, Marmara Üniversitesi SBE, İstanbul 2004.
- Kömbe, İlker. "Osmanlı-Türk Düşüncesinde Münazara İlmi ve Abdünnâfi İffet'in Tercüme-i Âdâb-ı Gelenbevî Adlı Eseri", *Dîvân*, 2006/1, s. 119-167.
- Kömbe, İlker. "Adalet Dairesinin Teşekkülü ve Temel Kavramları", Dr Tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul 2014.
- Köprülü, Fuad. "Fuzulî", *İslam Ansiklopedisi*, C. IV, İstanbul, Millî Eğitim Basımevi, 1988, s. 686-699.
- Köprülü, Fuad. *Edebiyat Araştırmaları*, Ankara, TTK Basımevi, 1986.
- Köprülü, M. Fuad. *Edebiyat Araştırmaları 1*, Ankara: Akçağ, 2012.
- Köprülü, Orhan F. "Abdal (Edebiyat)", *TDVİA*, C. 1, İstanbul: TDV, 1998, s. 61-62.

- Köprülü, Orhan F. "Hâfız Ahmed Paşa", *TDVİA*, C. 15, İstanbul: TDV, 1997, s. 84-85.
- Köprülüzaade Mehmed Fuad. "Harabat Erenleri: Deli Birader", *Yeni Mecmua*, C. 1, S. 15, İstanbul, Mehmet Talat, 18 Teşrinievvel 1917, s. 285-288.
- Köse, Recep. "Şem' ü Pervane", YL Tezi, İnönü Üniversitesi SBE, Malatya 1997.
- Kramer, Samuel Noah. *Sümer Mitolojisi: İÖ Üçüncü Bin Yıldaki Tinsel ve Edebi Gelişim Üstüne Bir Çalışma*, çev. Hamide Koyukan, İstanbul: Kabalcı, 1999.
- Kramer, Samuel Noah. *Tarih Sümer'de Başlar*, çev. Hamide Koyukan, İstanbul: Kabalcı, 1998.
- Kurnaz, Cemal, Çeltik, Halil. *Şekiller Arasında –Nazım Şekli Araştırmaları-*, Ankara: Kurgan Edebiyat, 2012.
- Kurnaz, Cemal. "Dinî Edebiyat Türleri ve Dinî Edebiyatımızın Bugünü Hakkında Düşünceler I", *Dîvân Edebiyatı Yazıları*, Ankara: Akçağ, 1997, s. 277-280.
- Kurşun, Zekeriya. "Mehmed Memduh Paşa", *TDVİA*, C. XXVIII, İstanbul, TDV Yay., 2003, s. 495-497.
- Kuru, Selim S. "A Sixteenth Century Scholar Deli Birader and His Dâfi'ü'l-gumum ve Rafi'ü'l-humum", Dr Tezi, Harvard University, Cambridge 2000.
- Kuru, Selim S. "Sex in the Text: Deli Birader's Dâfi'ü'l-gumûm ve Râfi'ü'l-humûm and the Ottoman Literary Canon", *Middle Eastern Literatures*, 10/2, Routledge, August 2007, s. 157-174.
- Kut, Günay. "Lâmi'î Çelebi and His Works", *Yazmalar Arasında: Eski Türk Edebiyatı Araştırmaları*, C. 1, İstanbul: Simurg, 2005, s. 127-156.
- Kut, Günay. "Lami'î Çelebi", *TEİS*, Ahmet Yesevi Üniversitesi, 2015, Güncelleme 2021, <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/lamii-celebi-mahmud-osman>, e.t.: 25 Kasım 2021.
- Kut, Günay. "Lâmiî Çelebi", *TDVİA*, C. 27, İstanbul: TDV, 2003, s. 96-97.
- Kuzubaş, Muhammet. "Atâî'nin Âlemnümâ (Sâkinâme) Mesnevisinin Karşılaştırmalı Metni ve Konu Bakımından İncelenmesi", Dr Tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun 2007.

- Küçükdağ, Yusuf. “Muhyiddin Mehmed Şah”, *TDVİA*, C. 31, İstanbul: TDV, 2006, s. 84-85.
- Lâmi‘î Çelebi. *Bir Bursa Efsanesi Münâzara-i Sultân-ı Bahâr bâ-Şehriyâr-ı Şîta*, haz. Sadettin Eğri, İstanbul: Kitabevi, 2001.
- Lâmi‘î. *Tezkiretü'l-Vüzerâ*, Bursa Yazma Eserler Kütüphanesi, Genel Koleksiyon, no: 1527/2.
- La Porta, Sergio. “Dispute Poems in Armenian”, *Disputation Literature in the Near East and Beyond*, ed. E. Jiménez, C. Mittermayer, Berlin, Boston: De Gruyter, 2020, s. 309-331.
- Larsen, David. “Night and Day in İslamic Literary Disputation”, *Disputation Literature in the Near East and Beyond*, ed. E. Jiménez, C. Mittermayer, Berlin, Boston: De Gruyter, 2020, s. 191-213.
- Latifi. *Tezkiretü'ş-Şu‘arâ ve Tabsiratü'n-Nuzamâ*, haz. Rıdvan Canım, Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı, 2000.
- Leemhuis, Fred. “A Koranic Contest Poem in Surat as-Saffat?”, *Dispute Poems and Dialogues in the Ancient and Medieval Near East: Forms and Types of Literary Debates in Semitic and Related Literatures*, ed. G. J. Reinink, H. L. J. Vanstiphout, Leuven: Orientalia Lovaniensia Analecta, 1991, s. 165-177.
- Letâif*, müstensih: Yusuf, Süleymaniye Ktp. Tercüman Yazmaları Kol., no: 361, 1061/1650.
- Levend, Ağâh Sırrı. *Divan Edebiyatı: Kelimeler, Remizler, Mazmunlar, Mefhumlar*, haz. Berat Açıl, İstanbul: Dergâh, 2015.
- Levend, Ağâh Sırrı. *Türk Edebiyatı Tarihi*, Ankara: TTK, 2003.
- Macit, Muhsin ve Soldan, Uğur. *Edebiyat Bilgi ve Teorileri El Kitabı*, Ankara: Grafiker, 2004.
- Mahmud al-Kasgarî. *Compendium of the Turkic Dialects: Dîwan Lûgat at-Türk*, Robert Dankoff, James Kelly, Part III, SOLL 7, Cambridge: Harvard University Press, 1985.
- Mark, Joshua J. “Mesopotamia”, *Ancient History Encyclopedia*, Last modified March 14, 2018, <https://www.ancient.eu/Mesopotamia/>, e.t.: 23 Ekim 2018.
- Marlow, Louise. *Hierarchy and Egalitarianism in Islamic Thought*, Cambridge University Press, 1997.

- Massé, Henri. “Du genre littéraire ‘Débat’ en arabe et en persan”, *Cahiers de civilisation medievale*, 4a année (n. 14) Avril-juin 1961, s. 137-147.
- Mathieu, Bernard. “La fable égyptienne du Corps et de la Tête (tablette Turin CG 58004)”, *Disputation Literature in the Near East and Beyond*, ed. E. Jiménez, C. Mittermayer, Berlin/Boston: De Gruyter 2020, s. 105-119.
- Mattock, John N. “The Arabic Tradition: Origin and Developments”, *Dispute Poems and Dialogues in the Ancient and Mediaeval Near East: Forms and Types of Literary Debates in Semitic and Related Literatures*, ed. G. J. Reinink, H. L. J. Vanstiphout, Leuven: Orientalia Lovaniensia Analecta, 1991, s. 153-164.
- Matuszak, Jana. “She was dumbstruck and took it to heart: Form and Function of Insults in Sumerian Literary Disputations between Women”, *Disputation Literature in the Near East and Beyond*, ed. E. Jiménez, C. Mittermayer, Berlin, Boston: De Gruyter, 2020, s. 57-74.
- Mehmed Salahî. *Kâmûs-ı Osmânî*, İstanbul: Mahmud Bey Matbaası, 1313.
- Mehmed Süreyya. *Sicill-i Osmânî yahud Tezkire-i Meşâhir-i Osmâniyye*, haz. Mustafa Keskin, Ayhan Öztürk, Hamdi Savaş, Havva Kurt, 4/1, İstanbul: Sebil, 1997.
- Menekşe, Ömer. “Osmanlı’da Zina Cezası Olarak Recm”, *Marife*, 3/2, Güz 2003, s. 7-18.
- Mevlânâ. *Fîhi Mâfih*, Çev. Meliha Ülker Anbarcıoğlu, İstanbul, Millî Eğitim Basımevi, 1969.
- Mittermayer, Catherine. “The Sumerian Precedence Debates”, *Disputation Literature in the Near East and Beyond*, ed. E. Jiménez, C. Mittermayer, Berlin, Boston: De Gruyter, 2020, s. 11-32.
- Mehmed Vâni el-Mevlevî. *Münâzara-i Fukarâ*, Millet Kütüphanesi, Ali Emiri Şry. No: 965.
- Muhâvere-i Seyf ü Kalem*. İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi, İbnülemin Mahmud Kemal Koleksiyonu, No: 3485.
- Musayeva, Sevinj. “Şehâdet-nâme-i Veysi (İnceleme-Tenkitli Metin)”, YL Tezi, Çukurova Üniversitesi, Adana 2015.
- Mükâleme-i İnsân ve Hayvân*, Nuruosmaniye Kütüphanesi, no: 4900, vr. 114b-141b.

- Mükâleme-i İnsân ve Hayvân*, Atatürk Kitaplığı Osman Ergin Yazmaları, no: 1774, vr. 1b-43b.
- Münâzara-i Mükeyyifât*, İBB Atatürk Kitaplığı, Muallim Cevdet Yazmaları, MC_Yz_K0564/11.
- “Müselles”, *Kubbealtı Lugatı*, <http://lugatim.com/s/muselles>, e.t.: 16 Kasım 2021.
- Mütercim Âsım Efendi. *El-Okyânûsu'l-Basît fi Tercemeti'l-Kâmûsu'l-Muhit*, Türkiye Yazma Eserler Kurumu, (Çevrimiçi) <http://www.kamus.yek.gov.tr>, e.t.: 4 Aralık 2017.
- Nağzî. *Münâzara-i Kahve vü Bâde*, haz. Hasan Şener, Ankara: Grafiker, 2014.
- Nalçacıgil Çopur, Emel. “Sembollerle İfade ve Deh Murg-ı Şemsi”, *Kuş Dili -Dilde, Edebiyatta ve Sanatta Kuşlar*, ed. Emine Gürsoy Naskalı-Ayşe Şeker, İstanbul: Dergâh, 2017, s. 185-213.
- Nev'î. *Münâzara-i Tütü vü Zâğ*, haz. Hakan Taş, Ömer Zülfe, Ankara: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, e-kitap.
- Nev'îzâde Atâyî. *Münâzara-i Zen-i Fesâhat-güftâr bâ-Şevher-civân-ı Belâgat-girdâr*, Topkapı Sarayı Müzesi Yazma Eser Kütüphanesi, no: R. 1992, vr. 1b-7b.
- Nev'îzâde 'Atâyî, *Hadâiku'l-Hakâ'ik fi Tekmileti's-Şakâ'ik*, C. 2, İstanbul: T.C. Yazma Eserler Kurumu, 2017.
- Nizami, K. A. “Hüseynî Sâdât el-Gûrî”, *TDVİA*, C. 19, İstanbul: TDV, 1999, s. 24.
- Nûreddin Abdurrahman b. Ahmed el-Horasani el-Câmî. *Münâzara-i Akl bâ-Aşk*, Süleymaniye Ktp., Laleli Kol., no: 1938, 83 vr., (müellif hattı).
- Ocak, Ahmet Yaşar. *Osmanlı İmparatorluğunda Marjinal Süflük: Kalenderriler -XIV-XVII. Yüzyıllar-*, İstanbul: Timaş, 2016.
- Onay, Ahmet Talat. *Açıklamalı Divan Şiiri Sözlüğü Eski Türk Edebiyatında Mazmunlar ve İzahı*, haz. Cemal Kurnaz, İstanbul: H, 2009.
- Oral, Osman. “Hoca Ahmed Yesevî'nin Cennet ve Cehennem Çekişmesi Şiirindeki Hikmetler”, *Türk İslam Dünyası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 4/10, Mart 2017, s. 122-145.
- Ottoman Jerusalem The Living City: 1517-1917*, Part 2, ed. Sylvia Auld, Robert Hillenbrand, London, Altajir World of Islam Trust, 2000.

- Öge, Ali. “Şeyhülislam İbn Kemal'in Fetvaları Işığında Osmanlı İktisâdî Hayatından Bir Kesit”, *İslam Hukuku Araştırmaları Dergisi: İslam İktisadî Özel Sayısı*, 16, 2010, s. 275-298.
- Özcan, Abdülkadir. “Bahnâme”, *TDVİA*, C. 4, İstanbul: TDV, 1991, s. 490.
- Özdoğan, Yahya ve Nermin Işık. “Geleneksel Türk Mutfağında Şerbet”, *38. Uluslararası Asya ve Kuzey Afrika Çalışmaları Kongresi*, Ankara 2008, s. 1059-1077.
- Özgül, M. Kayahan. “Şark Ekspresiyle Garba Sefer”, *Türk Edebiyatı Tarihi*, ed. Talat S. Halman, 2. bs., İstanbul: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2007, s. 603-662.
- Özkan, F. Hakan. “Şabanzâde Mehmed Muhteşem'in Hayatı ve Eserleri”, *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi Dr. Himmet Biray Özel Sayısı*, Ankara 1999, s. 568-578.
- Özkan, F. Hakan. “Şabanzâde Mehmed Muhteşem'in Münâzara-i Tiğ ü Kalem'i”, YL Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Afyon 1997.
- Özkan, F. Hakan. “Şabanzâde Mehmed Muhteşem”, *TEİS*, Ahmet Yesevi Üniversitesi, Ankara 2014, Güncelleme 2020, <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/muhtesem-sabanzade-mehmed-muhtesem>, e.t.: 16 Kasım 2021.
- Özkan, Ömer. *Divan Şiirinin Penceresinden Osmanlı Toplum Hayatı*, İstanbul, Kitabevi Yay., 2007.
- Özköse, Kadir. “Zühd ve Süflerinin Zühde Yükledikleri Anlam: Tasavvufta Dünyevileşmeye Tepkisel Yaklaşım”, *Cumhuriyet Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 6/1, Sivas 2002, s. 175-194.
- Öztürk, Metin. “Sihhatî Çelebi'nin Menâkıb-ı Mükeyyifât-ı Âlem Risalesi Çerçevesinde 17. Yüzyıl İstanbul'unda Keyif Verici Maddeler”, YL Tezi, Hacettepe Üniversitesi SBE, Ankara 2006.
- Öztürk, Mürsel. “İran Edebiyatında Münazara”, Doçentlik Tezi, Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, 1982.
- Öztürk, Mürsel. “Münâzara (Fars Edebiyatı)”, *TDVİA*, C. 31, İstanbul: TDV, 2006, s. 579-580.
- Öztürk, Mürsel. *Klasik Türk ve İran Edebiyatlarında Münazara*, İstanbul: Yeditepe, 2019.

- Öztürk, Necdet. “Vüsûlî Çelebi”, *TDVİA*, C. 43, İstanbul: TDV, 2013, s. 145.
- Öztürk, Nuran. “Nida”, *TEİS*, Ahmet Yesevi Üniversitesi, Ankara 2015, Güncelleme 2020, <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/nidai-mehmed-celebi-ankaravi>, 16 Kasım 2021.
- Pakalın, Mehmet Zeki. *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*, C. 2, Ankara: MEB, 1993.
- Pala, İskender. *Ansiklopedik Divan Şiiri Sözlüğü*, İstanbul, Kapı Yay., 2012.
- Peçevî İbrahim Efendi. *Peçevi Tarihi*, haz. Bekir Sıtkı Baykal, C. 2, Ankara: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1982.
- Pehlivan, Necmettin. “Âdâbu'l-Bahs ve'l-Münâzara”, *Mantık El Kitabı*, ed. İsmail Köz, Ali Çetin, Ankara: Grafiker, 2016, s. 262-303.
- Péri, Benedek. “Muhammad Fuzûlî's The Debate of Weed and Wine (Beng ü Bâde) Revisited: Towards a New Interpretation”, *Diğer Zeitschrift für Osmanistik, Türkei- und Nahostforschung*, 1. Jg, 2/2020, s. 219-239.
- Rabon, Brendan Ernest. “Matters of Reception in Pastoral Amoebaean Contexts”, M.A. Thesis, The University of Georgia, Athens 2010.
- Rakı Ansiklopedisi*, ed. Fügen Basmacı, 3 bs., İstanbul: Overteam, 2012.
- Receb Vahyî. “Münâzara-i A'zâ-yı beşer”, *Ceride-i Süfiyye*, S. 92, 20 Cemâziye'l-evvel 1332/3 Nisan 1330, s. 453.
- Receb Vahyî. “Münâzara-i A'zâ-yı Beşer”, *Ceride-i Süfiyye*, S. 93, 27 Cemâziye'l-evvel 1332/10 Nisan 1330, s. 464.
- Receb Vahyî. “Münâzara-i A'zâ-yı Beşer”, *Ceride-i Süfiyye*, S. 94, 4 Cemâziye'l-âhir 1332/17 Nisan 1330, s. 473-474.
- Receb Vahyî. “Münazara-i Nefs ü Ruh”, *Ceride-i Süfiyye*, C. 4, N. 120, 21 Receb 1334/11 Mayıs 1332, s. 233.
- Reyhan, Cenk. “Osmanlı Devleti'nde Siyasal İktidar ve Seyfiyye Sınıfı: Vezir-i A'zamlık Örneği”, *OTAM*, 31, Bahar 2012, s. 209-224.
- Reyhan, Cenk. “Türkiye'de Modernleşmenin Kökenleri: Kalemîyye Sınıfı”, *Amme İdaresi Dergisi*, 31/4, 1998, s. 3-16.
- Rustamov, Ergaş R. *Uzbekskaya Poeziya v pervoy polovine XV veka*, Moscow, The Publishing House of Oriental Literature, 1963.
- Rypka, Jan. *History of Iranian Literature*, ed. Karl Jahn, Dordrecht/Holland: D. Reidel Publishing Company, 1968.

- Sa'di-yi Şirazi. *Beş Meclis ve Akal ve Aşk Risalesi*, Çev. Turgay Şafak, İstanbul, Büyüyenay Yay., 2016.
- Salamah-Qudsi, Arin Shawkat. *Sufism and Early Islamic Piety: Personal and Communal Dynamics*, Cambridge University Press, 2019.
- Salmi, Hanna. “Early English Debate Poetry as a Conflict Talk”, PhD Dissertation, University of Turku, Finland 2017.
- Sancaklı, Saffet. *Hadislerde Fakirlik ve Zenginlik Problemi*, İstanbul: Elif, 2004.
- Sarıkaya, Erdem. “Klasik Türk Edebiyatında Rüya Başlangıçtan XV. Asra Kadar”, Dr tezi, C. 1, İstanbul Üniversitesi SBE, İstanbul 2014.
- Sariyannis, Marinos. *A History of Ottoman Political Thought up to the Early Nineteenth Century*, Brill: Leiden 2019.
- Sayers, David Selim. *Tıflî Hikâyeleri*, İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi, 2013.
- Schick, Irvin C. *Bedeni, Toplum, Kâinatı Yazmak*, çev. Pelin Tünaydın, İstanbul: İletişim, 2011.
- Schick, Irvin Cemil. “Erotica, Ottoman”, *The Encyclopaedia of Islam Three*, ed. Kate Fleet, vd., Leiden, Brill, 2018, s. 33.
- Schimmel, Annemarie. *Ben Rüzgârım Sen Ateş: Mevlânâ Celâleddîn Rûmî Büyük Mutasavvıfın Hayatı ve Eserleri*, çev. Senail Özkan, İstanbul: Ötüken, 1999.
- Schimmel, Annemarie. *İslam'ın Mistik Boyutları*, çev. Ergun Kocabıyık, İstanbul: Kılbalcı, 2012.
- Schipper, Arie. “The Hebrew Maqama”, *Maqama: A History of a Genre* by Jaakko Hämeen-Anttila, Wiesbaden: Harrossowitz Verlag, 2002, s. 302-327.
- Schivelbusch, Wolfgang. *Keyif Verici Maddelerin Tarihi: Cennet, Tat ve Mantık*, çev. Zehra Aksu Yılmaz, Ankara: Dost, 2000.
- Schmidt, Jan. “Sünbülzâde Vehbî's Şevk-engiz, An Ottoman Pornographic Poem”, *The Joys of Philology / Studies in Ottoman Literature, History and Orientalism (1500-1923)*, C. 1, İstanbul: The Isis Press, 2002, s. 47-72.

- Sefercioğlu, M. Nejat. “Nev’î, Yahyâ”, *TEİS*, Ahmet Yesevi Üniversitesi, Ankara 2014, Güncelleme 2021, <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/nevi-yahya>, e.t.: 16 Kasım 2021.
- Sehî Beg. *Heşt Bihişt*, haz. Haluk İpekten v.d., Ankara: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, e-kitap, 2017.
- Sertkaya, Ayşe Gül. “Yakîni’nin Ok Yay-ning Münazarası”, *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi TDE Dergisi*, 33/33, İstanbul 2005, s. 159-206.
- Sevgi, Ahmet. “Latîfî Hayatı ve Eserleri İnceleme-Metin”, Dr Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara 1987.
- Sevindik, Hakan. “Nidâ’î’nin Mubâhasât-ı Mükeyyifât Adlı Münazarası ve Osmanlı Günlük Yaşamının Bir Parçası Olarak Keyif Verici Maddeler”, *Uluslararası Klasik Türk Edebiyatı Sempozyumu*, 10-12 Mayıs 2012, Ordu: Ordu Üniversitesi, 2013, s. 326-351.
- Seyyid Sahîh Ahmed Dede. *Mecmûatü'l-Tevârihi'l-Mevleviyye: Mevlevîlerin Tarihi*, haz. Cem Zorlu, İstanbul: İnsan, 2003.
- Sezgin, Fuat. *Geschichte des Arabischen Schrifttums: medizin, pharmazie, zoologie, tierheilkunde*, C. 2, Leiden: Brill, 1970.
- Simmons, Lola Janell. “Nature and Preferment in the Owl and the Nightingale”, M.A. Thesis, Texas Tech University, 1986.
- Solmaz, Süleyman. “Tasavvufta Ulaşılması Gereken Bir Mertebe: el-Fakru Fahri ve Eski Edebiyatımıza Yansımaları”, *Uluslararası Hacı Bayram-ı Velî Sempozyum Bildirileri Kitabı 2*, ed. Ahmet Cahid Haksever, Ankara 2016, s. 115-133.
- Standage, Tom. *Altı Bardakta Dünya Tarihi*, çev. Ahmet Fethi, İstanbul: Merkez Kitaplar, 2005.
- Stauder, Andréas. “Opposing Voices in Ancient Egyptian Literature”, *Disputation Literature in the Near East and Beyond*, ed. E. Jiménez, C. Mittermayer, Berlin/Boston: De Gruyter 2020, s. 121-141.
- Steinschneider, Moritz. *Rangstreit-Literatur: Ein Beitrag zur vergleichenden Literatur und Kulturgeschichte*, Wien 1908.
- Sucu, Nurgül. “Sâlim Hayatı Edebî Kişiliği Eserleri ve Rind ü Zâhid Tercümesi (İnceleme-Metin)”, YL Tezi, Selçuk Üniversitesi, Konya 2004.
- Sucu, Nurgül. “Sâlim ve Muhâvere-i Rind ü Zâhid Adlı Eseri”, *TÜBAR*, C. 32, 2007 Güz, s. 119-148.

- Sucu, Nurgül. “Sâlim’in Rind ü Zâhid Tercümesinin Fuzûlî’nin Rind ü Zâhid’i ile Mukayesesi”, *SÜ Türkiyat Araştırmaları Dergisi* 20, 2006, s. 149-166.
- Sûdî-i Bosnevî. *Gülîstân Şerhi*, haz. Ozan Yılmaz, İstanbul: Çamlıca Basım Yayın, 2012.
- Süer, Fatih Ramazan. *Şemseddîn-i Sivâsî Dîvânı (İnceleme-Metin)*, İstanbul: H, 2017.
- Sünbülzâde Vehbî. *Şevk-engîz*, haz. Ahmet Yenikale, Kahramanmaraş: Ukde Kitaplığı, 2011.
- Süreli, Bahadır. “XVIII. Yüzyıl Osmanlı Şiirinde Değişim ve Sünbülzâde Vehbî’nin Şevk-engîz’i”, YL Tezi, Bilkent Üniversitesi, Ankara 2007.
- Şabanzâde Mehmed Muhteşem. *Münâzara-i Tiğ ü Kalem*, Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi, Yazma Eserler Koleksiyonu, no: E.H. 1657, müellif hattı, 41vr.
- Şahin, Oğuzhan. “Latîfî Tezkiresini Derkenardan Okumak: Tezkirenin Râşid Efendi Nüshasındaki Notlar Üzerine Bir İnceleme”, *SEFAD* 44, 2020, s. 161-180.
- Şaylan, Meserret. *Türk Edebiyatında Münazara*, Lisans Bitirme Tezi, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, İstanbul 1935.
- Şehzâde Alaâddin Gaybî, *Kaygusuz Abdâl Külliyyatı (Hayatı-Eserleri-Metin-Sözlük-Kaynaklar)*, haz. Abdurrahman Güzel, Ankara: TDK, 2021.
- Şemseddin Sami. *Kâmûs-ı Türkî*, İstanbul: Çağrı, t.y.
- Şemseddin Sivâsî. *Mevlid*, haz. Hasan Aksoy, Sivas: Sivas Belediyesi, 2015.
- Şen, Mustafa. “Kur’ân’da Zenginlik ve Fakirlik”, Dr Tezi, Selçuk Üniversitesi, Konya 2008.
- Şengül, Emin. “Divan Şiirinde Kalem”, YL Tezi, Mustafa Kemal Üniversitesi, Hatay 2019.
- Şentürk, Ahmet Atilla. *Klasik Osmanlı Edebiyatı Tiplerinden Sufi yahud Zahid Hakkında*, İstanbul: Enderun Kitabevi, 1996.
- Şentürk, Ahmet Atilla. “Manzum Metinler Işığında Bir Kalender Dervişinin Profili”, *Turkish Studies-IPLLHTT*, 10/8, Spring 2015, s. 141-220.

- Şeyh Baba Yûsuf Sivrihisârî, *Mevhûb-ı Mahbûb*, haz. Ahmet Kartal, Eskişehir: Yunus Emre Kültür, Sanat ve Turizm Vakfı Yay., 2000.
- Şeyh Gâlib. *Hüsni ü Aşk*, Haz. Muhammed Nur Doğan, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, e-kitap.
- Tan, Bünyamin. “Alâeddîn Ali Çelebi’nin Münâzara Türünde Bir Eseri: Münâzara-i Tûtî vü Karga-i ‘Alâeddîn”, *Divan Edebiyatı Araştırmaları Dergisi* 14, İstanbul 2015, s. 167-190.
- Taneri, Aydın. “Harizmsahlâr”, *TDVİA*, C. 16, İstanbul: TDV, 1997, s. 228-231.
- “Tambura-Tanbura”, *Kubbealtı Lugatı*, <http://lugatim.com/s/tambura>, e.t.: 16.11.2021.
- Tanyıldız, Ahmet. “Münâzaranın Menşei ve Divânu Lugâtî’t-Türk’te Münâzara İçerikli Manzumeler” *Doğumunun 1000. Yılı Dolayısıyla Kâşgarlı Mahmud Sempozyumu 17-19 Ekim 2008 Rize Bildiri Metinleri*, ed. Muhsin Kalkışım, Rize 2008, s. 207-214.
- Tanyıldız, Ahmet. “Uzun Firdevsî ve Münâzara-i Seyf ü Kalem’i”, *TÜBAR*, XXII, 2007 Güz, s. 163-188.
- Tarlan, Ali Nihad. “Metin Tamiri”, *Edebiyat Meseleleri*, İstanbul, Ötüken Yay., 1981, s. 203-228.
- Taş, Hakan, Zülfe, Ömer. “Nev’î’nin Münâzara-i Tûtî vü Zâğ Adlı Mesnevisi”, *Turkish Studies/Türkoloji Araştırmaları*, 2/3, Summer 2007, s. 660-696.
- Taşköprizâde Ahmed Efendi. “Âdâbu’l-Bahs ve’l-Münâzara/Münâzara Âdâbî”, *Mantık Risaleleri*, thk ve trc. Berra Kepekci, İstanbul: İMÜ, 2017, s. 22-53.
- Tavukçu, Orhan Kemal. “Şeyyad Hamza”, *TDVİA*, C. 39, İstanbul: TDV, 2010, s. 104-105.
- TDK Güncel Türkçe Sözlük: http://www.tdk.org.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.5a256bc2abe6a8.14852140, 4 Aralık 2017.
- Tekin, Talat. *XI. Yüzyıl Türk Şiiri: Divânu Lugâtî’t-Türk’teki Manzum Parçalar*, Ankara: TDK, 1989.
- “Tem/Tema”, *Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi*, C. 8, İstanbul: Dergâh, 1998, s. 303.

- Tez, Zeki. *Lezzetin Tarihi: Geçmişten Bugüne Yiyecek, İçecek ve Keyif Vericiler*, İstanbul: Hayy Kitap, 2012.
- Tezcan, Nuran. “Lâmi’î’nin Gûy u Çevgân’ından İki Münazara”, *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı Belleten*, Ankara 1980/1981, s. 49-63.
- The Electronic Text Corpus of Sumerian Literature*. Ed. J.A. Black, G. Cunningham, J. Ebeling, E. Flückiger-Hawker, E. Robson, J. Taylor, G. Zolyomi, http://etcsl.orinst.ox.ac.uk/cgi-bin/etcsl.cgi?text=c.5.3*#, e.t.: 21 Ekim 2018.
- Tolasa, Harun. *Sehî, Lâtîfî ve Âşık Çelebi Tezkirelerine Göre 16. Yüzyılda Edebiyat Araştırma ve Eleştirisi*, Ankara: Akçağ, 2002.
- Toros, Taha. *Kahvenin Öyküsü*, İstanbul: İletişim, 1998.
- Toska, Zehra. “Türk Edebiyatında Kelile ve Dimne Çevirileri ve Kul Mesûd Çevirisi”, C. 1, Dr Tezi, İstanbul Üniversitesi SBE, İstanbul 1989.
- Tosun, Musa. “İçki -Tıp Açısından İçki-”, *TDVİA*, C. 21, İstanbul: TDV, 2000, s. 462-464.
- “Troubadour”, *Encyclopedia Britannica*, <https://www.britannica.com/art/troubadour-lyric-artist>, e.t.: 31 Ekim 2018.
- Tural, Hüseyin. “İbn Fâris”, *TDVİA*, C. 19, İstanbul: TDV, 1999, s. 479-481.
- Turan, Fikret. “Elyazması Mecmualarda Gündelik Hayat, Güncel Sorunlar ve Günlük Dil: 18. Yüzyıl Osmanlı Edebiyatında Mahallileşmenin Kapsamı”, *FSM İlmî Araştırmalar İnsan ve Toplum Bilimleri Dergisi*, 2, 2013 Güz, s. 343-365.
- Turan, Fikret. “The Age of Beloveds: Love and the Beloved in Early-Modern Ottoman and European Culture and Society by Walter G. Andrews and Mehmet Kalpaklı”, *Journal of the History of Sexuality*, 16/2, 2007, s. 312-317.
- Turan, Fikret. “Kutadgu Bilig’de Sunulan Dünya Görüşünün Kaynakları”, *Doğumunun 990. Yılında Yusuf Has Hacib ve Eseri Kutadgu Bilig Sempozyumu*, 26-27 Ekim 2009, Ankara: TDK, 2011, s. 553-563.
- Turan, Şerafettin. “Hersekzâde Ahmed Paşa”, *TDVİA*, C. 17, İstanbul: TDV, 1998, s. 235-237.

- Turgut, Kadir. “Abdurrahman Câmî, Düşünce ve Eserlerinin Türk Edebiyatına Etkisi”, Dr Tezi, İstanbul Üniversitesi SBE, İstanbul 2013.
- Tuşalp Atıyas, Ekin. “Eloquence in Context: Şa’bânzâde Mehmed Efendi’s (d. 1708-1709) Münazara-i Tig u Kalem and ‘The People of the Pen’ in Late Seventeenth-Century Ottoman Empire”, *Turcica*, 48, 2017, s. 113-155.
- Türktaş, M. Metin. “Anadolu’da Anlatılan Kuş Efsaneleri”, *Kuş Kitabı*, ed. Emine Gürsoy Naskali ve Ayşe Şeker, İstanbul: Kitabevi, 2017, s. 27-37.
- Twilight of a Golden Age: Selected Poems of Abraham Ibn Ezra*. Edited and translated with introduction and notes by Leon J. Weinberger, Tuscaloosa: The University of Alabama Press, 1997.
- Uludağ, Erdoğan. “Bahâyî, Mehmed Efendi”, *TEİS*, Ankara, Ahmet Yesevi Üniversitesi, 2013, Güncelleme 2020, <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/bahayi-mehmed-efendi>, e.t.: 20 Kasım 2021.
- Uludağ, Süleyman. “Fakr”, *TDVİA*, C. 12, İstanbul: TDV, 1995, s. 132-134.
- Uludağ, Süleyman. “Nefis”, *TDVİA*, C. 32, İstanbul: TDV, 2006, s. 526-529.
- Uludağ, Süleyman. “Ricâlü’l-Gayb”, *TDVİA*, C. 35, İstanbul: TDV, 2008, s. 81-83.
- Uludağ, Süleyman. *Tasavvuf Terimleri Sözlüğü*, İstanbul: Kabcacı, 2012.
- Uludağ, Süleyman. *Tasavvuf ve Tenkit*, İstanbul: Dergâh, 2014.
- Usta, Halil İbrahim. “Firdevsî-i Rûmî’nin Bir Münazarası”, *Ankara Üniversitesi DTCF Dergisi*, 49/1, 2009, s. 61-93.
- Ülken, Fatih. “24 Rebiyülevvel 1163/3 Mart 1730 Tarihli Bir Mükteyyifât Münazarası: Muhâleme-i Mükteyyifât”, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 10/54, 2017, s. 180-191.
- Ülken, Fatih. “Müellifi Meçhul Bir Edebî Münazara: Hikâyât-ı Mükteyyifât-ı Âlem”, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 10/52, Ekim 2017, s. 261-276.
- Ülken, Fatih. “Ondokuzuncu Yüzyılda Kaleme Alınmış Bir Edebî Münazara: Cemal Efendi’nin ‘Muhâverât-ı Seyf ü Kalem’i”, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 10/52, Ekim 2017, s. 277-283.

- Ünal, Mehmet. “Fasih Ahmed Dede”, *TEİS*, Ahmet Yesevi Üniversitesi, Ankara 2014, Güncelleme 2020, (Çevrimiçi) <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/fasih-ahmed-fasih-dede>, e.t.: 16 Kasım 2021.
- Ünver, İsmail. “Fuzûlî’nin İki Mesnevîsinde Nizâmî Etkisi”, *Türkoloji Dergisi*, 9/1, Ankara 1991, s. 19-22.
- Ünver, İsmail. “Ahmed Rıdvân”, *TDVİA*, C. 2, İstanbul: TDV, 1989, s. 123-124.
- Van Bekkum, Wout Jac. “Observations on the Hebrew Debate in Medieval Europe”, *Dispute Poems and Dialogues in the Ancient and Medieval Near East: Forms and Types of Literary Debates in Semitic and Related Literatures*, ed. G. J. Reinink, H. L. J. Vanstiphout, Leuven, Orientalia Lovaniensia Analecta, 1991, s. 77-90.
- Van Gelder, Geert Jan. “The Debate of Pen and Sword by Ahmad Ibn Burd al-Asghar”, *Classical Arabic Literature: A Library of Arabic Literature Anthology*, New York: New York University Press, 2013, s. 248-254.
- Van Gelder, Geert Jan. “The Debate of Spring and Autumn in Arabic Literature”, *Disputation Literature in the Near East and Beyond*, ed. E. Jiménez, C. Mittermayer, Berlin, Boston: De Gruyter, 2020, s. 175-189.
- Vankulu Mehmed Efendi. *Vankulu Lugatı*, Türkiye Yazma Eserler Kurumu, (Çevrimiçi) <http://www.kamus.yek.gov.tr>, e.t.: 4 Aralık 2017.
- Vanlıoğlu, Mehmet. “Beng u Bâde ve Muhtevası”, *Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 3, Konya 1997, s. 197-200.
- Vanstiphout, Herman L. J. “Lore, Learning and Levity in the Sumerian Disputations: A Matter of Form, or Substance?”, *Dispute Poems and Dialogues in the Ancient and Medieval Near East: Forms and Types of Literary Debates in Semitic and Related Literatures*, ed. G. J. Reinink, H. L. J. Vanstiphout, Leuven: Orientalia Lovaniensia Analecta, 1991, s. 23-46.
- Vogelzang, Marianna E. “Some Questions about the Akkadian Disputes”, *Dispute Poems and Dialogues in the Ancient and Medieval Near East: Forms and Types of Literary Debates in Semitic and Related Literatures*, ed. G. J. Reinink, H. L. J. Vanstiphout, Leuven: Orientalia Lovaniensia Analecta, 1991, s. 47-58.

- Wagner, E. “Munazara”, *The Encyclopaedia of Islam*, C. 7, Leiden: E. J. Brill, 1993, s. 565-568.
- Wahba, Magdi. *A Dictionary of Literary Terms (English-French-Arabic)*, Beirut: Librairie Du Liban, 1974.
- Waites, M. C. “Some Features of the Allegorical Debate in Greek Literature”, *Harvard Studies in Classical Philology*, V. 23 (1912), s. 1-46.
- Walther, H. *Das Streitgedicht in der Lateinischen Literatur des Mittelalters*, München: C. H. Beck'sche Verlagbuchhandlung Oskar Beck, 1920.
- Wellek, R., Warren, A. *Edebiyat Teorisi*, çev. Ö. Faruk Huyugüzel, 3. bs., İstanbul: Dergâh, 2015.
- Yalap, Hakan. “Klasik Türk Edebiyatı Işığında Edebiyat ve Kültür Tarihimizde Kahve ve Kahvehaneler”, *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 6/3, 2017, s. 1907-1930.
- Yaldız, Adem. “Hayvanlarla İlgili Efsaneler”, YL Tezi, Selçuk Üniversitesi, Konya 2002.
- Yavuz, Kemal. *Gülşehri'nin Mantuku't-Tayr'ı (Gülşen-nâme) -Metin ve Aktarma-*, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, e-kitap, t.y.
- Yavuz, Yusuf Şevki. “Münazara (1. Bölüm)”, *TDVİA*, C. 31, İstanbul: TDV, 2006, s. 576-577.
- Yavuz, Yusuf Şevki. “Ruh (1. Bölüm)”, *TDVİA*, C. 35, İstanbul: TDV, 2008, s. 187-192.
- Yavuz, Yusuf Şevki. “Bezm-i Elest”, *TDVİA*, C. 6, İstanbul: TDV, 1992, s. 106-108.
- Yavuz, Yusuf Şevki. *Kur'an-ı Kerim'de Tefekkür ve Tartışma Metodu*, Bursa: İlim ve Kültür, 1983.
- Yazar, Sadık. “Mehmed Şerif”, *TEİS*, Ahmet Yesevi Üniversitesi, Ankara 2015, Güncelleme: 2020, <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/mehmed-serif>, 5 Şubat 2021.
- Yazıcı, Tahsin. “Derviş”, *TDVİA*, C. 9, İstanbul: TDV, 1994, s. 188-190.
- Yazoğlu, Ruhattin, İmamoğlu, Tuncay. *Klasik Mantık*, İstanbul: Rağbet, 2010.
- Yenipazarlı Vâlî, *Hüsn ü Dil*, haz. Mehmet Fatih Köksal, İstanbul: Kitabevi, 2003.

- Yıldırım, Ali. “Fuzulî'nin Beng ü Bade Mesnevisi ve Bade Sembolü”, *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 14/2, Elazığ 2004, s. 139-147.
- Yıldırım, Nimet. *Fars Mitolojisi Sözlüğü*, İstanbul: Kalcı, 2008.
- Yıldız, Alim. “Üsküdarlı Sâfi'nin Cidâl-i Sa'dî bâ-Müddeî Mesnevisi”, *Üsküdar Sempozyumu IV, 3-5 Kasım 2006 Bildiriler Kitabı*, C. 1, İstanbul 2007, s. 587-607.
- Yılmaz, Fikret. “Boş Vaktiniz Var mı? Veya 16. Yüzyılda Anadolu'da Şarap Eğlence ve Suç”, *Tarih ve Toplum Dergisi*, 1, 2005, s. 11-49.
- Yılmaz, Serpil. “Mesnevî'de Geçen Hayvan Metaforlarının Tasavvufî Yorumu”, YL Tezi, Selçuk Üniversitesi, Konya 2011.
- Yusuf b. Abdüllatif. *Münâzara-i Ehl-i Memleketi'l-İnsânî*, Mısır Millî Kütüphanesi, Edebi Türkî 9.
- Yusuf Has Hacib. *Kutadgu Bilig*, çev. Reşit Rahmeti Arat, İstanbul: Kalcı, 2006.
- Yüce, Nuri. “Türk (Kültür ve Medeniyet/Yazı)”, *TDVİA*, C. 41, İstanbul: TDV, 2012, s. 493-497.
- Yüksel, Sahre. “Mahremî, Terceme-i Tarabü'l-Mecâlis -İnceleme-Metin-Günümüz Türkçesine Aktarma-Sözlük”, 2 cilt, Dr Tezi, İstanbul Üniversitesi SBE, İstanbul 2014.
- Yüksel, Sedit. “Sohbetü'l-Esmâr Fuzûlî'nin Değildir”, *Türkoloji Dergisi*, 4/1, Ankara 1972, s. 115-137.
- Ze'evi, Dror. *Producing Desire: Changing Sexual Discourse in the Ottoman Middle East 1500-1900*, Berkeley and Los Angeles, University of California Press, 2006.
- Zülfe, Ömer. *Fuzûlî Beng ü Bâde İnceleme-Tenkitletli Metin-Çeviri-Açıklamalar-Seçme Sözlük-Dizin-Tıpkıbasım*, Boston: Harvard University Press, 2018

“dün”den öğrendiklerinle
“bugün”ü yaşamak
“yarın”ları aydınlatır.

Dizin

A

- Abdallar 232
Abdışo of Soba 61
Abdülbâkî el-Yemenî 68
Abdullah Ağa 250
Abdullah Bahâyî Efendi 182, 409
Abdullah el-Ensârî 303
Abdullâh-ı İlâhî 189
Abdülvasî b. Hayreddin Hızır 273
Abdurrahman Câmî 73, 427
Abraham İbn Ezra 57
Âdâb 29, 37, 65, 368, 407, 409, 416
Aden 61, 216
Afganistan 242
Afyon 159, 160, 166, 169, 182, 195,
201, 202, 208, 214, 215, 220, 225,
226, 231, 232, 233, 372, 376, 379,
401, 410, 421
Afyon Tiryakileri 160, 225, 226, 372,
376, 379, 401
Ahdî 364, 402
Ahmed Cevdet Paşa 37
Ahmedî 97, 98, 99, 100, 124, 125, 266,
276, 332, 333, 334, 335, 336, 337,
365, 373, 376, 377, 380, 401, 402,
406, 410
Ahmed-i Rıdvân 99, 100, 276, 402
Ahmed Paşa Medresesi 181
Ahmed Yesevî 331, 332, 371, 376,
377, 412, 420
Ain krieg von dem Mayen und von dem
August mon 90
Akdeniz 46
Alâî 44, 130, 132, 133, 136, 137, 141,
142, 155, 368, 373, 376, 378, 407
Alâüddîn Ali b. Muhammed es-Sa’dî 66
Alcuin of York 83
Âlem-nümâ 94
Alexander ben Yizhak Pfaffenhofen 59
Ali b. Abdülmeîn 312
Ali b. Abdulmuîn 312
Ali b. Hibetillah b. Mâkûlâ 66
Ali b. Muhsin 173
Ali en-Nubâhî 68
Ali Şir Nevâyî 120
Altercatio Ganymedis et Helena 82
Amasya Mekteb-i Sultânisi 120
Amîd Deylemî 72

Amores 81
Anadolu 94, 98, 111, 130, 162, 178,
179, 189, 197, 207, 231, 232, 237,
260, 263, 269, 273, 286, 379, 381,
382, 401, 402, 428, 431
Ankara 19, 27, 32, 34, 39, 40, 43, 44,
54, 94, 95, 98, 100, 103, 106, 111,
118, 124, 129, 133, 155, 160, 172,
176, 180, 181, 182, 183, 191, 197,
213, 222, 226, 234, 235, 238, 239,
240, 256, 258, 260, 263, 272, 277,
287, 292, 294, 300, 305, 328, 330,
331, 344, 358, 365, 371, 401, 402,
403, 404, 405, 407, 408, 409, 410,
411, 412, 413, 414, 415, 416, 417,
418, 420, 421, 422, 423, 424, 425,
426, 427, 428, 430, 431
Ankara Üniversitesi Kütüphanesi 222
Antiop 55
Arab Ahmed Şehvar 216
Arabistan 213, 231
Arak 167, 196, 213, 226
Aristophanes 55
Arpa suyu 224
Âsâlût 185, 190
Ashâb-ı Khef 247
Âşık Çelebi 40, 178, 259, 365, 366,
404, 427
Atâyî 181, 373, 420
Atik Ali Paşa 312, 315, 413
Attar 161, 166, 271
Aturfarnbag 69
Avrupa 45, 57, 59, 88, 137, 143, 156,
157, 235, 403
Azerbaycan 239, 240
Azîz 247

B

Bade 166, 167, 169, 170, 171, 172, 173,
182, 191, 192, 193, 194, 195, 430

Bahâyî 182, 183, 402, 409, 410, 428
Bahreyn 17, 62
Bal 159, 161, 169, 179, 185, 208, 373
Barcelona 58
Basîrî Çelebi 71
Bayezid Devlet Kütüphanesi 191
Baysungur Mirza 160
Behiştî Ahmed Sinân 276
Bektaşiler 232
Bektaşî Şairleri ve Nefesleri 260
Belgrad 225
Belkıs 247, 340
Beng 70, 71, 159, 160, 161, 163, 166,
167, 168, 169, 170, 171, 172, 173,
174, 175, 182, 237, 330, 364, 372,
373, 376, 377, 378, 382, 403, 406,
411, 422, 429, 430, 431
Beng ü Bâde 70, 71, 159, 163, 166,
167, 168, 169, 170, 171, 172, 173,
174, 175, 237, 330, 364, 372, 376,
378, 382, 406, 411, 422, 431
Beng ü Çağır 159, 160, 175, 182, 373,
376, 377, 382, 403
Berlin Devlet Kütüphanesi 162, 164, 404
Berş 159, 169, 171, 177, 183, 196, 202,
208, 209, 213, 214, 221, 404
Beydebâ 254, 288, 405
Bilâl-i Habeşî 301
Bird and Fish 47
Birgili Atâullah Efendi 319
Birgivî 128
Boğdan 223, 224, 225
Bosna 223, 225
Boza 167, 168, 169, 170, 171, 179, 183,
186, 189, 195, 209, 213, 215, 221,
234, 404, 407
British Museum 259
Bursa 13, 28, 101, 273, 295, 299, 311,
312, 354, 358, 409, 418, 430

Bursa Yazma Eserler Kütüphanesi 311,
312, 418

C

Câhiz 43, 64, 154
Canbeg Han 182, 187, 190
Cedel 29, 30
Celâlüddîn Abdülhamîd Atikî 70
Celîlî 358, 359, 360, 404, 415
Cem 168, 203, 205, 229, 348, 378,
405, 424
Cemâleddîn Muhammed b. Hacı Mu-
hammed Farahânî 74
Cemâl Efendi 97, 118, 125, 376, 379
Cemşid 168, 187, 190, 196, 203, 279
Cezire-i Milan 226
Chôdo uta-awase 80
Cicero 54
Cidâl-i Sa'dî bâ-Müdde'î 130, 137
Çin 16, 77, 143, 199, 203, 216, 226,
227, 322
Conflictus Ovis et Lini 82
Conflictus Veris et Hiemis 83, 84
Copper and Silver 47

D

Dâfi'ü'l-gumûm ve Râfi'ü'l-humûm 34,
144, 152, 155, 367
Dâfi'ü'l-Hüzn 159, 180, 181, 204, 205,
206, 207, 376, 378, 405, 415
Dâsitân-ı Sultân Mahmûd 130, 132,
371, 376, 383
Dâsitân-ı Tütî vü Karga 241, 272, 273,
276, 371, 376, 378, 408
Dâvûd 98, 228
Débat 36, 66, 88, 406, 419
Debate of a Man and His Ba 53
Defterdar Yahya Medresesi 286
Defter-i Aşk 156

Deh Murg 241, 258, 259, 260, 261,
262, 264, 265, 266, 268, 269, 271,
272, 288, 372, 376, 378, 409, 414,
415, 420
Deli Birader 34, 35, 144, 145, 152, 153,
155, 157, 367, 376, 409, 417
Democritus 55
Deng Zhimo 78
Derviş Ahmed Fûrûgî 136, 409
Derviş Ahmed Gülşenî 249
Dialogus Creaturarum 82
Dialogus inter Corpus et Animam 83, 90
Disputatio Inter Cor et Oculum 82
Disputoison du Vin et de l'Jaue 89
Divân-ı Elbisâ 73
Divân-ı 'Örfî 211
Divân-ı Sâ'ib 211
Divânü Lugâtü't-Türk 18, 43, 120, 241,
292, 294, 371, 376, 377, 379, 381,
404, 415, 426
Diyalektik 27, 408
Diyarbakır 319
Dıraht-ı Âsûrik 51
Doğu Asya 15, 17, 77
Dört Halife 63, 127, 191, 198, 206, 243

E

Ebhâ Makâme fi'l-Müfâhare beyne'l-
Gurbe ve'l-İkâme 68
Ebû Ali b. Fethullah el-Medenî-yi
İsfahânî 73
Ebû Hafs 65
Ebû Ömer Yûsuf er-Ramâdî 66
Ebû Sa'id Tirmizî 70
Ebû Temmâm 120
Ebû Ya'lâ Ahmed b. Tâhir 67
Ecloga Theoduli 83, 84
Edirne 225, 273, 277, 286, 343
Edo 79, 80
Efe meyhanesi 365

Eflak 223, 224, 225
Eğirdir 286
Ehl-i Beyt 133, 138, 191
El-Makdisî 66
Emin Hilmi 305, 328, 329, 374, 376,
379, 383, 409, 410
Emînüddîn Ebu'l-Kâsım el-Hâc Bele 70
Emir Ahmed-i Buharî 190
Emir Süleyman 97
Enderunlu Fazıl 156
Engürüs 259
Enüşirvân 63
Envâr-ı Süheylî 272
Enverî 70, 342
Ephrem 60, 75
Erdel 225
Erzurum 38, 173, 217, 259, 289, 319,
330, 337, 402, 403, 411, 414, 415, 416
Esedî-i Tüsî 18, 43, 69, 303
Esrar 159, 163, 164, 165, 166, 177, 178,
185, 186, 188, 202, 215, 222, 224,
226, 231, 232, 233, 410
Esrarî vü Humarî 161
Esrâr-nâme 162, 164, 166, 175, 371,
376, 377, 378, 404
Euripides 55
Evliya Çelebi 178, 187, 200, 230, 410
Ezinam and Ewe 47

F

Fahredden er-Râzî 29
Fakr 128, 129, 142, 334, 406, 408,
413, 428
Fârâbî 29
Fasih Ahmed Dede 300, 303, 343, 347,
368, 428
Fatih Sultan Mehmed 273
Fazıl Ahmed Paşa 343
Fedâî 208
Fettâhî 71

Figânî 276, 365
Filibeli Alâeddîn Ali Çelebi 272
Firdevsi-i Rûmî 95, 97, 101, 105, 109,
124, 125, 373, 376, 378, 380, 411, 428
Firengistan 211, 217, 219
Fisagoros 187, 190
Fırat 112, 117, 166, 396, 430
Fransa 88, 89
Fuşsiyyât-ı Gaybî 152
Fukarâ 306, 352, 353, 413
Fuzûlî 71, 155, 163, 166, 167, 168, 169,
170, 171, 172, 173, 174, 175, 233,
239, 240, 330, 353, 357, 358, 372,
376, 378, 380, 382, 406, 411, 413,
422, 424, 428, 431

G

Galata 229, 300
Gavsî Dede 300
Gazanfer Ağa 286
Gazi Giray Han 365
Gedâyî 364
Gelibolu 225
Gelibolulu Âlî 364
Girit 330, 361
Goliae Dialogus Inter Aqua et Vinum 83
Gotha Kütüphanesi 106
Gulâmpâre 143, 146
Gülistân 137, 140, 289, 425
Gülşehrî 94, 289, 430
Gülşen-i Efkâr 37, 304, 319, 320, 367,
369, 373, 375, 376, 378, 403
Gülşen-i Letâfet 71
Gülşen-i Şuarâ 364
Gül ü Bülbül 71
Gül ü Mül 35, 343, 344, 345, 347, 411
Gümüşhane 328
Güney Asya 143
Gûy u Çevgân 94, 426
Güzcelce Ali Paşa 207

H

Habeşistan 235
Hâcib-nâme 162
Hâcû-yı Kirmânî 72
Hafız Ahmed Paşa 137
Hâfız-ı Şirâzî 161
Halep 137, 183
Halife Me'mun 69
Hallâc-ı Şirâzî 71
Hamdullah Hamdî 162, 358
Hamîdüddîn Ebû Bekr 72
Hamza Bereketzâde Niyazi 240, 379
Hangi Meyve İyidir 240, 379
Hans Rosenplüt 91
Hans Sachs 90
Harcîler 210, 235
Harîrî 343
Hâris el-Muhâsibî 128
Hartmann von Aue 90, 414
Hasan-ı Basrî 141
Hassan b. Sabit 112
Hatem 139
Havva 268, 351, 419
Hayber 120
Hayrânî-yi Hemedânî 71
Hayretî 211
Heian 79
Hemedânî 339
Herat 242
Hermes-i Asgar 186
Hermon 56
Hersekzâde Ahmed Paşa 306, 307, 427
Hezeliyyât-ı 'Aynî 152
Hicâz 243, 244, 256, 257
Hierarchy and Egalitarianism in Islamic
Thought 95, 96, 418
Hikâyât-ı Mükeyyifât-ı Âlem 160, 222,
223, 224, 225, 372, 376, 379, 428

Hikâyet-i Cem'iyet-i Mükeyyifât-ı
Âlem ve Mübâhase ve Mücâdele
160, 219, 220, 221, 372, 376, 412
Hikâyet-i Ta'âmhâ 238, 379
Hilmizâde İbrahim Rif'at 305
Hızır 161, 167, 170, 199, 280, 281,
284, 322, 323
Hızrî 97, 105, 106, 109, 110, 111, 125,
365, 372, 376, 378, 382, 411
Hocazâde Mehmed Efendî 111
Hoe and Plough 47
Hong Pian 78
Horasan 189, 211, 226, 247, 256, 257,
336, 340
Hübân-nâme 156
Hugo of Saint Victor 84
Hümâyûn-nâme 272, 273, 276, 277, 407
Hüsni ü Dil 71, 94, 430
Hüsrev ü Şîrîn 354
Hz. Âdem 94, 247, 268, 322, 351, 357
Hz. Ali 120, 167, 171, 189, 198, 208,
226, 265, 270
Hz. İbrâhîm 247
Hz. İsa 61, 196, 201, 209
Hz. İsmâil 247
Hz. Muhammed 28, 124, 127, 132, 134,
142, 154, 228, 231, 243, 244, 247,
326, 338, 345, 346, 351
Hz. Mûsâ 247
Hz. Nuh 227, 290
Hz. Osman 28
Hz. Sâlih 247
Hz. Süleyman 97, 101, 102, 105, 243,
263, 287, 313, 314, 373
Hz. Yûnus 247
Hz. Yusuf 105
Hz. Zekeriyya 105

I

İBB Atatürk Kitaplığı 182, 183, 219, 220, 248, 412, 420
İbn Atâ 128
İbn Bürd 65, 66
İbn Ebû Tâhir 64
İbn Fâris 67, 427
İbn Hazm 29
İbn-i Sînâ 29
İbn Kayyım el-Cevziyye 128
İbn Kuteybe 128
İbn Mâkûlâ 68
İbn Mukle 342
İbn Nübâte el-Mısırî 68
İbn Teymiyye 128
İbnülemin Mahmud Kemal 114, 115, 419
İbn Vahşiyye 66
İbrahim b. Edhem 209
İbrahim Şânî 319, 320, 367, 369, 375, 403
Ichijō Kaneyoshi 79
İdris-i Bitlisî 73
İhvân-ı Safâ Risaleleri 241
III. Murad 180, 277, 319
II. Mustafa 111
II. Selim 105, 229, 250, 319
İlm-i âdâb u münâzara 122
İltizâm 375
İmâdüddîn Fakih 70
İmam Gazzâlî 112
In a Thester Study I Stood 86
İnşâ-i Münîr 73
İntihal 101, 414
Irak 46, 66, 145, 216, 340
İran 44, 46, 54, 62, 68, 69, 71, 72, 75, 82, 83, 88, 89, 90, 110, 175, 232, 239, 242, 291, 303, 330, 335, 347, 414, 421
İsfahan 74, 76, 145, 191
İshak b. Kandac 95
Işık 259, 271, 344, 421

İskender 100, 139, 150, 186, 193, 222, 276, 279, 301, 303, 345, 365, 422
İskender-nâme 100, 276, 345, 365
İsmail İsmet 329
İspanya 57, 58
İşrâkî 307
İstanbul 12, 18, 19, 27, 29, 31, 32, 34, 36, 37, 38, 39, 40, 42, 46, 49, 54, 64, 65, 66, 67, 68, 70, 73, 94, 100, 101, 103, 109, 110, 111, 114, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 137, 140, 142, 143, 144, 147, 153, 154, 156, 157, 158, 160, 166, 168, 172, 176, 178, 179, 181, 182, 183, 186, 187, 190, 191, 193, 196, 197, 200, 204, 207, 208, 213, 217, 218, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 233, 235, 237, 238, 239, 242, 250, 254, 255, 258, 260, 262, 263, 264, 268, 273, 277, 279, 285, 286, 288, 289, 290, 295, 307, 311, 312, 313, 315, 319, 329, 330, 333, 337, 339, 344, 348, 353, 357, 358, 359, 365, 385, 388, 401, 402, 403, 404, 405, 406, 407, 408, 409, 410, 411, 412, 413, 414, 415, 416, 417, 418, 419, 420, 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 429, 430, 431

İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi 114, 385, 419
İtalya 57, 236
Iudicium coci et pistoris 81
IV. Murad 157, 183, 190, 191, 200, 229, 230, 233, 236, 348

J

Jacob ben Eleazar 58
Jacob of Serugh 61
James IV 87
Japonya 79, 143

Jeu-parti 89
Jünirui utawase 80

K

Kâbe 200, 201, 214, 217, 269, 283, 285, 301, 338, 359
Kâbil 147, 263, 264
Kâh u Kehribâr 71
Kahve ile Bâde 159, 365, 376, 378
Kalenderîler 232
Kalonymos 254
Kâlû Belâ 264
Kanunî Sultan Süleyman 229, 233, 259, 305
Kânûn-ı Şifâ 211
Karamanlı Nizâmî 163
Karamanlı Şeyh Muslihiddin 315
Karmel 56
Karun 179
Kaşgar 287
Kaşgarlı Mahmud 292, 294, 415
Kâtîp Ali Efendi 180, 415
Kâtîp Çelebi 28, 65, 66, 153, 178, 233, 235, 236, 306, 403, 415
Kaya Çelebi Efendi 205, 207
Kaya Paşa 198, 205, 207
Kaygusuz Abdal 272
Kelile ve Dimne 67, 254, 256, 258, 263, 264, 267, 272, 288, 347, 405, 427
Kemâl el-İsfahânî 73
Keşiş Dağı 295
Keyümers 243
Khamis 61
Kiş 50
Kitâb-ı Elfiyye ve Şelfiyye 152
Kitâb-ı Esrârî vü Humârî 71
Kitâb-ı Felek-i Me'ânî 152
Kitâb-ı Kelile 253
Kitâb-ı Mukaddes 49, 56, 60, 227

Kitâbu Reşîdî'l-lebib fî muâ'şereti'l-habîb 152
Kıbrıs 183
Kınalızâde Hasan Çelebi 181, 416
Kırım 176, 182, 187, 225, 365, 410, 413
Kıssa-i Münâzara-i Âhu 70
Kıyâfet-nâme 162
Klara Hatzlerin 90, 404
Komi Arasoî 80
Konya 127, 132, 172, 263, 290, 349, 354, 358, 413, 424, 425, 429, 430, 431
Körfez 17, 62
Köstendil Beyi Kaya Bey 207
Ksenophon 54
Kubat Mustafa Paşa 207
Kudûs Mevlevî Tekkesi 349
Küfrî-i Bahâyî 182
Kükai 79
Kumrî 347
Kur'ân 28, 29, 63, 103, 107, 112, 121, 126, 127, 161, 163, 189, 222, 230, 344, 346, 403, 425, 430
Kutadgu Bilig 94, 96, 103, 416, 427, 431
Kütahya 189
Kyujung Ch'iru Chaengnon Ki 79

L

Lâmi'î Çelebi 94, 241, 243, 295, 311, 312, 315, 376, 383
Latîfî 242, 259, 260, 425
Le concile de Remiremont 89
Leiden Üniversitesi Kütüphanesi 208
Lemuel ben İtiel 58
Lerche und Nachtigall 91
Letâif 159, 212, 372, 376, 418
Lê Thánh Tông 78
Levh 103
Leylâ vü Mecnûn 34, 172
Liederbuch 90
Lokman Hekim 179, 216, 230

Los denuestos del agua y el vino 85
Lübnan 232
Lund Üniversitesi 238
Lũng cổ phàn tù 78
Luo Ye 78
Lý Văn Phức 78

M

Maglata 370
Mahremî 241, 242, 251, 252, 256, 257,
258, 265, 373, 376, 378, 431
Manisa 144, 145, 147, 259, 414
Maraş 147, 319
Massa ve Meriba Kitabı 59
Mehek-nâme 358, 359, 360, 373, 376,
378, 404
Mehmed b. Abdullah 249
Mehmed Bahâeddîn 97, 120, 122, 123,
124, 126, 383, 408
Mehmed b. Ali b. Mustafa 248
Mei Xing Zhengchun 78
Mekke 145, 235
Men' 370
Menâkıb-ı Dil ü Cân 304, 315, 373,
376, 378, 403
Menâkıb-ı Mükeyyifât-ı Âlem 159, 213,
218, 219, 226, 229, 421
Mescid-i Aksa 349
Mesnevî 97, 161, 290, 324, 431
Mes'ûd-ı Kummi 71
Metamorphosis 81
Mevhûb-ı Mahbûb 94, 425
Meviz 170
Mevlânâ 132, 161, 264, 290, 311, 324,
348, 352, 419, 423
Mevlid 94, 425
Mezopotamya 17, 18, 45, 46, 47, 51,
60, 61, 62
Milhemet ha-ebarim 59
Milhemet ha-Hokhma we-ha-'oser 58

Mîve Ceng Kitabı 240, 379
Miğnâfis ü Âhen 71
Mısır 15, 45, 51, 52, 53, 227, 268, 305,
306, 431
Mısır Millî Kütüphanesi 306, 431
Molla Çelebi 249, 250
Muallil 30
Muallim Naci 137
Mübâhasât-ı Mükeyyifât 37, 176, 371,
376, 378, 383, 407
Mübâhase-i Bahâr bâ-Hazân 73
Müeyyedüddin b. el-Alkamî 95
Müfâhare 36, 63, 64, 68
Müfâhare beyne's-Semâ ve'l-Arz 68
Müfâhare beyne'z-zeheb ve'z-züccâc 64
Müferrih 169, 170
Muhabbet-nâme-i Sâhib-dilân 70
Muhâkeme-i Ye's ü Emel 305, 328, 329,
374, 376, 379, 383, 410
Muhâleme-i Mükeyyifât 219, 428
Muhammed b. Ahmed el-Gıratî 128
Muhammed b. Muhammed el-Mübârek
el-Cezâirî 68
Muhammed Râkım 339
Muhammed Sâlih Kânbû 74
Muhammed Takî Münşî 74
Muhammed Takî Sipîhr-i Kâşânî 72
Muhâverât-ı Seyf ü Kalem 97, 118,
119, 374, 376, 379, 428
Muhâvere-i Rind ü Zâhid 155, 353,
372, 376, 379, 424
Muhâvere-i Seyf ü Kalem 115, 117,
118, 275, 385, 419
Muhyiddin Mehmed Şah 250, 418
Muîdî 95
Mu'izzî 70, 96
Mükâleme-i Hayvân ve İnsân 241
Mükeyyifât-ı Âlem 213, 218, 378
Münâfere 63
Münâzara-i Afyon Bade ve Beng 182

Münâzara-i 'Akl bâ-'Aşk 73
Münâzara-i Arab u Acem 70
Münâzara-i Ashâb-ı Şeyh-i 'Akl me'a
A'vân-ı Sultân-ı 'Aşk 306
Münâzara-i Âsumân u Zemîn 70, 71
Münâzara-i Âyine ve Nişâne 74
Münâzara-i A'zâ-yı Beşer 17, 52, 361,
362, 363, 405, 422
Münâzara-i Bahâr u Şitâ 109, 295, 382
Münâzara-i Baht u 'Akl 73
Münâzara-i Bezm ü Rezm 73
Münâzara-i Çeşm ü Gûş ve Zebân der-
Mahzar-ı Dil 70
Münâzara-i Çeşm ü Sürme vü Zülf ü
Şâne 74
Münâzara-i Dervîş ü Ganî 44, 130,
132, 133, 136, 155, 368, 373, 376,
378, 407
Münâzara-i Ebr ü Deryâ 74
Münâzara-i Ehl-i Memleketi'l-İnsânî
304, 305, 306, 307, 313, 314, 315,
372, 376, 378, 431
Münâzara-i Erba'a 'Anâsır 73
Münâzara-i Et'ime 71
Münâzara-i Fukarâ 35, 348, 349, 352,
369, 373, 376, 378, 383, 415, 419
Münâzara-i Gül ü Hüsrev 363
Münâzara-i Gül ü Mül 70, 373, 376, 378
Münâzara-i Gûy u Çevgân 71
Münâzara-i İns ü Cân 253
Münâzara-i Kahve vü Bâde 159, 191,
193, 420
Münâzara-i Maddî vü İlâhî 74
Münâzara-i Mey ü Beng 72
Münâzara-i Mihr ü Mâh 73
Münâzara-i Mükeyyifât 159, 182, 183,
187, 188, 208, 376, 420
Münâzara-i Murg u Subh 71
Münâzara-i Müsülmân u Gabr 70
Münâzara-i Nazm u Nesr 70, 74

Münâzara-i Nefs ü 'Akl 74
Münâzara-i Nefs ü Rûh 305, 330, 372,
376, 379
Münâzara-i Rumh u Kavs 70
Münâzara-i Rûz u Şeb 36, 241, 300,
368, 373, 376, 378
Münâzara-i Şatranc u Nard 74
Münâzara-i Şeb ü Rûz 18, 70, 73
Münâzara-i Şemşîr ü Kalem 70, 72
Münâzara-i Şems ü Kamer 71
Münâzara-i Şems ü Sahâb 72
Münâzara-i Şem' ü Pervâne 71, 72
Münâzara-i Şerâb u Haşîş 70
Münâzara-i Seyf bâ-Kalem 97, 120, 383
Münâzara-i Seyf ü Kalem 97, 101, 122,
364, 408, 411, 426
Münâzara-i Şeyh Fîrûz bâ-Molla Şeydâ 73
Münâzara-i Sultân-ı Bahâr bâ-Şehriyâr-ı
Şitâ 241, 295, 383, 418
Münâzara-i Ta'am u Libâs 73
Münâzara-i Tâlib-i 'İlm bâ-Kebûter-
bâz 73
Münâzara-i Tiğ ü Kalem 70, 71, 72,
73, 97, 105, 110, 111, 112, 115,
365, 372, 376, 378, 382, 421, 425
Münâzara-i Tûtü vü Zâğ 241, 277, 279,
280, 283, 285, 286, 367, 368, 369,
371, 376, 378, 420, 426
Münâzara-i Zemîn ü Âsumân 70
Münâzara-i Zen-i Fesâhat-güftâr bâ-
Şevher-civân-ı Belâgat-girdâr 339,
340, 383, 420
Münâzarât-ı Bağdâd u Isfahân 73
Münâzara-yı Akl ü Aşk 305, 330
Münşeat-ı Lâmi'î 311
Munsıf 351
Muromachi 80
Müselles 223, 225, 420
Mustafa Muslihiddin 159, 180, 181,
376, 378

Mütenebbî 120, 121

N

Nağzî 159, 190, 191, 193, 237, 373, 376, 378, 420
Nahl ü Nahl 71
Na'îmî-i Hamîdî 364
Nâşî el-Ekber 64
Na'tî 365
Nebîz 167
Necâtî 363
Necib Asım 137
Nef'î 211
Nemrud 265, 345, 405
Nev'î 94, 181, 241, 277, 286, 287, 289, 290, 291, 292, 339, 340, 343, 378, 383, 420, 423
Nev'îzâde Atâyî 94, 339, 340, 343, 378, 383, 420
Nicolaus Mercatius 90
Nidâî el-Ankaravî 176, 383
Nihad Sami Banarlı 328
Nijō Yoshimoto 80
Nil 112, 117, 396
Nissaba and Wheat 50
Nizâm el-Kârî 73
Nizâmî 96, 172, 275, 277, 345, 388, 396, 428
Nizâmüddîn Mahmûd İsfahânî 70
Nizârî-i Kuhistânî 70
Nûhî 365
Nukl 170
Numân b. Münzir 63
Nüreddîn Ali b. Yûsuf ez-Zerendî el-Ensârî 66
Nuruosmaniye Kütüphanesi 249, 419

O

Ok-Yayning Münâzarası 337, 373, 376, 377
Ömer Hayyam 346
On İki İmam 198, 206
Ordu 176, 328, 424
Orta Asya 238, 241, 266, 333, 382, 406
Orta Doğu 143
Ovid 81

P

Paris Bibliotheque Nationale 259
Peçevî Tarihi 365
Peçoy 365
Pervîn İ'tisâmî 72
Peşe vü Pîl 71
Peter Suchenwird 90
Phaidros 54
Philis et Flora 82
Pişon Nehri 61
Plum and Willow Vying for Spring 79
Poetika 38, 404
Prose-poem 78
Prose-poem on the Three Capitals (Sambodu) 78

R

Rahîkizâde Çelebi 215, 221
R. Akîba'nın Alfabeti 56
Ranshuku Sōshū 79
Receb Vahyî 17, 52, 305, 330, 331, 361, 362, 363, 405, 422
Reinmar von Brennenberg 90
Revânî 162
Rind 73, 74, 174, 353, 354, 355, 356, 357, 358, 369, 409, 411, 413, 424
Rind ü Zâhid 73, 74, 174, 353, 354, 358, 369, 411, 413, 424
Risâle fî tegâyürî müdüni'l-Endelüs 67

Rodos 259
Rosae lillique certamen 83, 84
Rûh u Beden 70
Rum diyarı 202
Rumeli 94, 185, 188, 197, 207, 223, 224, 287, 402
Ruşçuk 329
Rüstem 99, 199, 201, 223, 287

S

Şabanzâde Mehmed Muhteşem 97, 111, 112, 113, 115, 125, 385, 421, 425
Sa'dî 137, 138, 139, 141, 289, 374, 376, 379, 430
Sa'düddîn b. Bahâüddîn 70
Safsata 399
Safvân b. İdris 67, 410
Sahib Giray Han 176
Şah İsmail 166, 172, 173, 174, 175
Şâh-ı Harzemşâh 186
Şâh-ı Merdân 265
Şah Mahmud 130, 131
Şahruh 160, 161, 333
Sâil 30
Sâki-nâme 71, 172
Sâlim 155, 353, 354, 358, 369, 372, 376, 379, 424
Şam 216, 319
Sangō Shiki 79
Sanjōnishi Sanetaka 80
Sankō Honshō 79
Şarap 91, 159, 166, 179, 189, 203, 210, 213, 228, 229, 234, 237, 405, 431
Sarı Saltuk Baba 179
Şâzelî 200, 211, 217
Sedulius Scottus 83
Sefer ha-Meşalim 58
Sefer Sa'asu'im 58
Sefer Tahkemoni 58
Sefine-i Tebriz 70

Şehâdetnâme 304, 325, 372, 378
Şehâvî 66
Şehî Beg 363, 364, 424
Şehinşeh-nâme 136
Şehzade Korkud 145
Sekkâkî 120
Selimnâme 250
Selmân-ı Savecî 161
Şelomo ibn Gabirol 57
Semerkant 189
Şemseddin Ali Şah 70
Şemseddin Muhammed b. Eşref es-Semerkandî 30
Şemseddin Sivâsî 94, 285, 425
Şemsî 241, 258, 259, 260, 261, 262, 264, 265, 266, 268, 269, 271, 272, 409, 414, 415, 420
Şemsüddin Muhammed b. Ahmed el-Bistâmî 66
Sem Tob Arduciel 59
Serahsî 128
Şerefüddin Abdullah 72
Serendib 232
Şer'î 221
Series of the Fox 50
Series of the Poplar 24, 47, 407, 414
Series of the Spider 24, 47, 50, 407, 414
Şerif Ali Çelebi 286
Şerif Efendi 241, 286, 287, 290, 291, 292
Şerif-i Şirvânî 286
Şeşkalem Şükruallah Halife 273
Sevgililer Çağı 143, 144, 156, 157, 403
Şevk-engiz 147, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 370, 374, 375, 376, 378, 423, 425
Seyfüddevle 121
Şeyh Baba Yusuf Sivrihisarî 94
Şeyhî 163
Şeyh-i İlâhî 184, 187, 188, 189, 373
Şeyh-i Necdî 154, 201

Şeyh Mehmed Vâni el-Mevlevî 348
Şeyh Sâyinüddîn 306
Şeyhülislam Bahâyî 183, 190
Şeyhülislam Ebussuûd Efendi 233
Şeyhülislam Yahya Efendi 111
Şeyhülislam Zekerîyya Efendi 286
Şeyh Uşşâkî 148, 150, 374
Şeytân 168
Şeyyad Hamza 130, 141, 142, 371, 376,
377, 380, 381, 383, 426
Seyyid Gazi Tekkesi 178
Shōjin gyorui monogatari 80
Shucharon 79
Shûron 80
Sîbek-i Nişaburî 161
Şihâbüddîn Mübârek Şah 74
Şihâbüddîn Sühreverdî 242
Sina Dağı 56
Sind 199
Şiraz 132
Sihhatî Çelebi 159, 213, 218, 219, 223,
224, 225, 226, 229, 372, 376, 421
St. Bernard of Clairvaux 84
Sûdî-i Bosnevî 140, 425
Sûfî 349, 350, 351, 352
Şukûhî 305, 330, 372, 379, 402
Süleymaniye Camii 231
Süleymaniye Kütüphanesi 136, 212,
272, 287, 325, 409
Süleymân-nâme-i Kebîr 95
Şulgi 26
Sünbülzâde Vehbî 144, 147, 149, 153,
155, 156, 370, 374, 376, 423, 425
Sun'î Çelebi 162
Suriye 46, 66, 232
Süyûtî 68

T

Tabor 56

Tahâvî 188, 190
Tahtakale 232
Tâlib-i Carcânî 71
Tamarisk and Palm 50
Tang Yulin 77
Târîh-i Vassâf 72
Taşköprülüzâde 128
Tatar Han 211
Tataristan 217, 219
Tebriz 70, 145, 330, 412
Telli Sazlar Atışması 266, 332, 333,
334, 336, 337, 373, 376, 377, 410
Tenson 88
Terceme-i Tarabü'l-Mecâlis 241, 242,
250, 251, 252, 253, 256, 258, 265,
376, 431
Tevfik Fikret 330
Tevrat 103
Tezyîn-nâme 162
The Clerk and the Nightingale I 86
The Debate and stryfe between Somer
and Wynter with the estate present
of Man 87
The Merle and the Nightingale 87
Theocritus 81, 84
The Owl and the Nightingale 85
The Thrush and the Nightingale 86
Thù tám cổ truyện 78
Tirmizî 104, 228, 347
Tokat 213
Topica 27, 29
Topkapı 13, 112, 181, 325, 339, 340,
415, 420, 425
Trablusşam 319
Trabzon 328
Tree and Reed 47
Trial of Head and Belly 52
Trial of Horus and Seth 52
Trial of Wine and Beer 52
Türkistân 245, 257

Türkiye 32, 46, 54, 125, 236, 402, 420,
422, 429

U

Ubeyd-i Zâkânî 161
Uda 80
Uludağ 128, 142, 183, 233, 263, 289,
290, 295, 299, 311, 353, 358, 409,
410, 415, 428
Ur 26
Ürdün Nehri 61
Üsküdar 137, 330, 430
Üsküdarlı Sâfî 130, 137, 142, 430
Üsküplü İshak Çelebi 162

V

Vaftizci Yahya 61
Van 55, 56, 57, 58, 59, 76, 123, 429
Vardarlı Fazlî 159, 181, 197, 198, 199,
200, 204, 205, 206, 372, 376, 378, 402
Vardar Yenicesi 190, 197
Vergil 81
Veysi 304, 325, 328, 372, 378, 419
Vüsûlî 250, 422

W

Wang Dang 77
Wang Fu 77
William Dunbar 87
Winner and Waster 86
Winter and Summer 47

Y

Yahyâ b. Muâz 128

Yakînî 337, 338, 373, 376, 377, 424
Yakın Doğu 17, 52
Yar Ali Tebrizî 73
Yavuz Sultan Selim 250, 259, 306
Yehuda al-Harizi 58
Yehuda ibn Sabbetay 58
Yemen 200, 211, 213, 214, 216, 235
Yeni Culfâ 76
Yenipazarlı Vâlî 94, 430
Yıldırım Bayezid 172
Yom Tob Soriano 59
Yosef ben Meir ibn Zabarra 58
Yûsuf b. Abdüllatîf 304, 305, 306,
307, 412
Yusuf el-Kardavî 129
Yusuf Emirî 159, 160, 161, 166, 373,
376, 377
Yusuf Has Hacib 94, 96, 103, 427, 431

Z

Zâhid 127, 354, 355, 356, 357, 358,
411, 413, 424
Zebur 103
Zenân-name 156
Zenbilli Ali Efendi 250
Zengî Buhârî 347
Zenpâre 143
Zerre vü Hurşîd 70
Zeyrek Medresesi 189
Ziyâeddîn İbnü'l-Esîr 67
Zillî 304, 315, 318, 319, 373, 376,
378, 403
Zühd 127, 407, 421
Zuiweng Tanlu 78
Zülfikâr 108, 395
Zuo Si 79

Klasik Türk Edebiyatında MÜNAZARA

Sümerlerden itibaren günümüze kadar kesintisiz bir ilgiye mazhar olmuş en eski yazılı edebî türün ne olduğunu sorsak, vereceğimiz cevaplardan biri de hiç kuşkusuz “münazara” olacaktır. Münazara türü hiçbir edebiyatta ana türlerden biri olamamakla birlikte Sümerlerden başka Akad, Babil, Antik Mısır, Antik Yunan, Süryani, İbrani, Ermeni, Arap, Fars, Kore, Vietnam, Tibet, Japon, Latin, İspanyol, Fransız, Alman, İngiliz ve Türk edebiyatı gibi çok çeşitli edebiyatlarda, çok geniş bir coğrafyada kendine yer bulması ve 4000 yıldır varlığını sürdürmesi onu incelemeye değer kılmaktadır.

Bu çalışma edebî bir tür olarak münazaranın hem dünya edebiyatındaki seyrini hem de klasik Türk edebiyatındaki verimlerini mercek altına almaktadır. İlk bölümde dünya edebiyatı ölçeğinde edebî münazaranın belli başlı özellikleri ortaya koyulmakta ve mantık biliminin bir alt disiplini olarak münazara ile karşılaştırılmaktadır. İkinci bölümde, yukarıda bahsi geçen edebiyatlardaki münazara birikimi kısaca tanıtılmaktadır. Türkçe literatürde ilk kez bu kadar geniş bir şekilde yer verilen söz konusu bölümün ardından, çalışmanın asıl konusunu oluşturan klasik Türk edebiyatındaki münazaralar ele alınmaktadır. Türklerin İslâmiyet’i kabulünden Osmanlı Devleti’nin son yıllarına kadar geçen süreçte yazılmış olan 50 civarı müstakil münazara metni önce konularına göre, kılıç-kalem, zengin-fakir, zennâre-gülâmpâre, keyif verici maddeler, yiyecekler, insan-hayvan, hayvan-hayvan münazaralarının yanı sıra tabiat unsurlarının, soyut kavramların ve bir kategoriye girmeyen tekil konuların münazaraları olarak sınıflandırılmıştır. Sonra da her biri özetlenmiş, aynı konulu eserlerin birbirleriyle mukayesesi yapılmış ve eserleri ortaya çıkaran siyasi, toplumsal, kültürel ve dinî arka planların izi sürülmüştür. Bu nedenle elinizdeki çalışma, sadece klasik Türk edebiyatı araştırmacıları için değil, edebiyat teorisi, karşılaştırmalı edebiyat, dünya edebiyatı, Osmanlı siyaset ve tasavvuf düşüncesi, sosyal ve kültürel tarihi ve ekoeleştirme alanında çalışan araştırmacılar için de çeşitli düzeylerde veri sunabilecek mahiyettedir.

DÜN BUGÜN YARIN YAYINLARI
Ankara Caddesi, Ünal Han No: 21/4
Cağaloğlu, Eminönü - Fatih / İstanbul
Tel. - Faks: +90 212 526 98 06
www.dby.com.tr • dby@dby.com.tr

ISBN 978-625-7471-41-1

9 786257 471411